

**Základná škola s materskou školou,
Záhradnícka 83/19, 082 32 Svinia**

INOVOVANÝ ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Školský rok 2019/2020

Motto : „ Naučiť sa učiť – učiť sa pre život. “

Školský vzdelávací program

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania :

Dĺžka štúdia :

Vyučovacia jazyk :

Študijná forma :

Druh školy :

Predkladateľ :

Názov školy :

Adresa :

IČO:

Riaditeľ školy :

Koordinátori pre tvorbu ŠkVP:

ISCED 1 a ISCED 2 , ISCED 1 MP

I. stupeň – 4 roky

II. stupeň – 5 rokov

slovenský

denná

štátna

**Základná škola s materskou školou, Záhradnícka
83/19, 082 32 Svinia**

Základná škola s materskou školou Svinia

Záhradnícka 83/19, 082 32 Svinia

37876651

Mgr. Jurčišin Richard

**Mgr. Bortlová Martina, zástupkyňa riaditeľa školy
pre I. stupeň ZŠ**

**Mgr. Osifová Ingrid, zástupkyňa riaditeľa školy pre
II. stupeň ZŠ a ŠT**

**Mgr. Vaščák Peter, zástupca riaditeľa pre I. stupeň
ŠT**

Mgr. Fečová Jana, zástupkyňa riaditeľa pre MŠ

tel./fax : 051 7795119, mail: zssvinia@atlas.sk

Obecný úrad Svinia, Hlavná 87/10, 082 32 Svinia

Hlavná 87/10, 082 32 Svinia

od 1.9.2019

Kontakty:

Zriaďovateľ:

Adresa:

Platnosť dokumentu:

Podpis riaditeľa školy

Platnosť / Revidovanie	Dátum	Zaznamenanie inovácie, zmeny, úpravy
Platnosť iŠkVP od	1.9.2015	Učebné osnovy; Učebný plán pre 1. a 5. ročník ZŠ, Prvouka ISCED 1 Anglický jazyk ISCED 1 Anglický jazyk ISCED 2 Matematika ISCED 2
Revidovanie	1.9.2016	Inovovaná všeobecná časť, UO, učebný plán pre 2. a 6. ročníky Slovenský jazyk a literatúra ISCED 1 Anglický jazyk ISCED 1 Matematika ISCED 1 Anglický jazyk ISCED 2 Dejepis ISCED 2 Geografia ISCED 2 Matematika ISCED 2
Revidovanie	1.9.2017	Učebné osnovy; Učebný plán pre 3. a 7. ročník ZŠ, Slovenský jazyk a literatúra ISCED1, ISCED2 Anglický jazyk ISCED1 Anglický jazyk ISCED2 Nemecký jazyk/Ruský jazyk ISCED2 Prírodoveda ISCED1 Matematika ISCED1, ISCED2 Geografia ISCED2 UO, UP pre 5. ročník ZŠ – pracovné vyučovanie
Revidovanie	1.9.2018	Učebné osnovy; Učebný plán pre 4. a 8. ročník ZŠ, Slovenský jazyk a literatúra ISCED1, ISCED2 Anglický jazyk ISCED1 Anglický jazyk ISCED2 Nemecký jazyk/Ruský jazyk ISCED2 Prírodoveda ISCED1 UO, UP Logopédia pre 1. ročník ISCED 1 Matematika ISCED1, ISCED2 Geografia ISCED2 UO, UP pre 6. ročník ZŠ – pracovné vyučovanie UO, UP Rozvíjanie špecifických funkcií pre žiakov s vývinovými poruchami učenia - pre žiakov I. a II. stupňa ZŠ RUP Terapeuticko - korektívne cvičenia - pre žiakov II. stupňa ZŠ
Revidovanie	1.9.2019	Učebné osnovy, Učebný plán pre 9. ročník ZŠ a ŠT

		Anglický jazyk ISCED2 Nemecký jazyk/Ruský jazyk ISCED2 Dejepis ISCED2 Informatika ISCED2
--	--	---

Obsah

I. Všeobecná charakteristika školy

- 1 Veľkosť školy
- 2 Charakteristika žiakov
- 3 Charakteristika pedagogického zboru
- 4 Personálne zabezpečenie
- 5 Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie zamestnancov
- 6 Priestorové a materiálne–technické podmienky školy
- 7 Škola ako životný priestor
- 8 Dlhodobé projekty
- 9 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi
- 10 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

- 1 Vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania
- 2 Zameranie školy
- 3 Stupeň vzdelania podľa platnej legislatívy, dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania
- 4 Profil absolventa základnej školy
- 5 Kľúčové kompetencie a pedagogické stratégie
- 6 Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- 7 Učebné plány
- 8 Učebné osnovy
- 9 Začlenenie prierezových tém

III. Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia - ciele vnútroškolskej kontroly

- 1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov
- 2 Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov
- 3 Hodnotenie školy SWOT analýza

Úvod

Riaditeľstvo Základnej školy s materskou školou vo Svinej na základe zákona 245/2008 o výchove a vzdelávaní ako aj ďalších právnych noriem a predpisov vypracovalo tento dokument, ktorým bližšie rozpracováva štátny vzdelávací program, doplnený o školský vzdelávací program, čím vytvára lepšie možnosti školy na realizáciu výchovno-vyučovacieho procesu v nových legislatívnych podmienkach a zároveň dáva škole väčší priestor pre vznik špecifického zamerania a profilácie.

Tvorba školského vzdelávacieho programu (ďalej len ŠkVP) je zároveň príležitosťou a možnosťou pre všetkých pedagogických zamestnancov uplatniť svoje pedagogické majstrovstvo, invenčnosť a tvorivosť vo vyučovacom procese, vo svojom predmete. Každý pedagóg, ktorý vie a chce, má jedinečnú príležitosť naplno sa prejavíť a realizovať vlastné zámery, postupy a myšlienky pre dosiahnutie spoločných cieľov:

- udržiavať dobré meno školy medzi verejnosťou, vytvárať modernú školu na dobrých interakčných vzťahoch humánnosti, náročnosti, odbornosti,
- rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov, ich vedomostí a zručnosti potrebné pre život, vo vyučovaní používať efektívne metódy práce,
- viesť žiakov k tvorivosti, ku kritickému mysleniu, naučiť ich pracovať v tíme, komunikovať medzi sebou, vzájomne sa rešpektovať,
- zabezpečovať kvalitnú prácu vo vyučovaní cudzích jazykov,
- dosiahnuť zvýšenie čitateľskej, matematickej, počítačovej, finančnej gramotnosti,
- vytvárať podmienky pre racionálne využitie voľného času v záujmových útvaroch,
- podporovať talenty, osobnosť a záujmy každého žiaka,
- dať šancu všetkým žiakom, vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, aby sa vzdelávali podľa svojich schopností a bolo im umožnené zažiť pocit úspechu,
- formovať hodnotové orientácie žiakov,
- posilniť úlohu a motiváciu v oblasti rôznej individuálnej efektívnosti práce pedagogických zamestnancov na rozvoji školy,
- spolupracovať s rodičmi žiakov na úrovni partnerstva.

I. Všeobecná charakteristika školy

1. Charakteristika školy

Základná škola s materskou školou Svinia je plnorganizovaná základná škola so zriadenými špeciálnymi triedami s právnou subjektivitou od roku 2008 a integrovanou materskou školou.

Žiaci sú vzdelávaní v 4 budovách : v hlavnej budove, v kaštieli , v budove pri osade , v budove pri ceste. Keďže kapacitne počtu žiakov tieto budovy nestačia, na škole je dvojzmenná prevádzka v ročníkoch 1.- 4. v budove pri osade, v budove kaštieľa – v štyroch piatych ročníkoch a dvoch šiestych ročníkov druhého stupňa špeciálnych tried .

Výchovno-vzdelávací proces sa realizuje v súlade s platnými učebnými plánmi a osnovami podľa ISCED 1 a ISCED 2 iŠkVP. V špeciálnych triedach sa postupuje podľa schválených vzdelávacích programov ISCED1 pre MP.

Hlavnou činnosťou školy je výchova a vzdelávanie žiakov vo veku od 6 až 15 rokov v povinnej desaťročnej dochádzke. Škola poskytuje vzdelávanie aj pre žiakov s mentálnym postihnutím v špeciálnych triedach základnej školy. Percentuálne zastúpenie rómskych žiakov z celkového počtu žiakov činí 82 %. Menší počet žiakov v triedach ako v základnej škole, tak aj v špeciálnych triedach základnej školy dáva možnosť individuálnej starostlivosti aj vďaka vysokej kvalifikácii učiteľov so špeciálnou pedagogikou. Dá sa povedať, že naša škola je školou „ rodinného typu“, kde učitelia poznajú po mene všetkých žiakov, poznajú ich rodinné zázemie.

Škola ponúka zmysluplný poobedňajší program v školskom klube, ktorý navštevuje v priemere 25 detí. V činnosti ŠKD chceme v maximálnej miere vytvoriť žiakom čas a priestor na oddych a relaxáciu s dôrazom na uspokojovanie ich potrieb a záujmov, posilňovať priateľské vzťahy v kolektív. Škola poskytuje žiakom vyžitie aj v popoludňajšom čase prostredníctvom záujmových útvarov.

V školskom roku 2012/2013 škola sa zapojila do celodenného výchovného systému MRK pod záštitou Európskej únie, v školskom roku 2014/2015 následne pokračovala v tomto projekte, ktorý končil v júni 2015.

Škole chýbajú odborné učebne pre výučbu fyziky, chémie, cudzích jazykov, ktoré je spôsobené nedostatočnými priestorovými možnosťami. Vyučujúci sa však snažia nahrádzať tento hendikep svojím prístupom k žiakom a zodpovednou prípravou na vyučovanie. V tomto školskom roku sme sprístupnili multimediálnu učebňu, ktorú bude možné využívať pre všetky predmety, oprava telocvične by mala prispieť k lepšej pohybovej aktivite našich žiakov ale aj širokej verejnosti. Veľkej obľube sa teší aj počítačová miestnosť, ktorá je hojne navštevovaná aj v období mimo vyučovania žiakmi, ktorí sa takto zdokonaľujú v práci s informačnými a komunikačnými technológiami.

2. Charakteristika žiakov

Školu navštevujú žiaci zo spádových oblastí : Kojatice, Kojatická Dolina, Šarišské Lužianky, Svinia a Lažany. Dochádzajúcich žiakov je asi 35% z celkového počtu žiakov školy. Najväčším problémom v súčasnosti sú priestory, ktoré sú nevyhovujúce z kapacitného hľadiska. Škola v spolupráci s Obecným úradom a cirkvou, ktorej budova pri hlavnej ceste patrí, obnovila prevádzku v školskom roku 2012/2013.

Školu navštevuje mnoho výborných žiakov, ktorí sa v poslednom období zúčastnili olympiád a športových súťaží. Rómski žiaci reprezentujú školu v speváckych , výtvarných a športových súťažiach.

Trendom v poslednom období je pribúdanie žiakov so ŠVVP, ktorým je venovaná patričná pozornosť zo strany výchovného poradcu, školského špeciálneho pedagóga, školskej psychologičky, učiteľov, triednych učiteľov a asistentov učiteľa. Ako veľmi dobrú hodnotíme v tomto smere spoluprácu s Okresnou pedagogicko-psychologickou poradňou .

Disciplinovanosť žiakov sa v súčasnosti zhoršuje aj tým, že školu navštevuje viac ako 400 žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia z rómskej komunity vo Svinej, častými sa stávajú hlavne záškoláctvo, fetovanie, nárast počtu tehotných žiačok, zvýšenie počtu kriminálnych činov a objavujú sa prípady šikanovania. Všetky tieto priestupky proti školskému poriadku sú riešené : v spolupráci so sociálnou pracovníčkou, ktorú má škola k dispozícii, s ÚPSVaRo v Prešove, v spolupráci s obecnými úradmi vo Svinej a Kojaticiach, s Policajným zborom v Jarovniciach a v Prešove.

Do školy sa prijímajú žiaci v súlade s legislatívou, a to podľa §60 a 61 zákona č.245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Výhľad rastu počtu žiakov od školského roka 2009/2010

Školský rok	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Celkový počet žiakov	409	407	422	462	490	504
Z toho rómskych žiakov	294	305	316	349	379	404
Počet žiakov v ZŠ	149	122	159	188	211	214
Z toho rómskych	34	20	53	78	100	114
Počet žiakov v ŠT	260	285	316	274	279	290
Z toho rómskych	260	285	316	274	279	290
Školský rok	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	
Celkový počet žiakov	521	528	528	549	560	
Z toho rómskych žiakov	414	422	425	448	462	

Počet žiakov v ZŠ	187	234	264	307	340
Z toho rómskych	110	114	161	204	242
Počet žiakov v ŠT	304	294	264	242	220
Z toho rómskych	304	294	264	242	220

Organizácia ročníkov základnej školy

ročníky ZŠ	počet tried	počet žiakov	z toho dievčat	VPU	z toho dievčat	poruchy správania	sluch. postih	z toho dievčat	aktivity a pozor.	z toho dievčat	viacnásob. postih
0	3	40	19	*	*	*	*	*	*	*	*
1	9	119	57	*	*	*	1	1	*	*	*
2	2	22	16	*	*	*	*	*	*	*	*
3	2	23	9	1	1	*	*	*	*	*	*
4	2	21	9	1	*	*	*	*	*	*	*
5	3	47	27	16	*	*	*	*	*	*	*
6	2	26	9	10	5	*	*	*	1	*	*
7	1	8	3	3	1	1	*	*	*	*	*
8	1	9	3	*	*	*	*	*	*	*	*
9	1	25	10	2	1	*	*	*	*	*	1
spolu	26	340	162	33	15	1	1	1	1	*	1

Počet žiakov so ŠVVP : 37 z toho 16 dievčat.

Organizácia ročníkov špeciálnych tried

ročníky ŠT	počet tried A variant	počet žiakov	z toho dievčat	počet tried B variant	počet žiakov	z toho dievčat	počet tried C variant	počet žiakov	z toho dievčat
1	1	8	1	*	*	*	*	*	*
2	2	16	9	*	*	*	*	*	*
3	1	8	3	1	7	3	*	*	*
4	2	16	7	*	1	*	*	*	*
5	2	20	8	1	7	3	*	*	*
6	3	25	14	1	6	3	*	*	*
7	3	33	18	1	8	5	*	*	*
8	3	24	12	1	5	3	*	*	*
9	4	34	12	*	2	2	*	*	*
spolu	21	184	84	5	36	19	*	*	*

Priemerný počet žiakov v školskom roku 2019/2020 v základnej škole je 13 (žiaci so sociálne znevýhodneného prostredia a výchovno-vzdelávacími potrebami). Demografický vývoj vyžaduje urgentné riešenie priestorových problémov ktorých neriešenie povedie k migrácií detí majoritnej väčšiny do vyhovujúcich vzdelávacích zariadení. V materskej škôlke sú zriadených 5 tried s počtom detí 92 z toho 60 zo sociálne znevýhodneného prostredia, výchovno-vzdelávací proces zabezpečuje 9 učiteliek, 2 asistentky, 1 odborného zamestnanca.

3. Charakteristika pedagogického zboru

Realizácia Štátneho vzdelávacieho programu vo výchovno-vzdelávacom procese si vyžaduje zodpovedajúce personálne podmienky, ktoré by zabezpečili efektívnosť vzdelávania

a vytváranie spolupracujúcich sociálnych vzťahov medzi účastníkmi procesu vzdelávania.

Pedagogickí zamestnanci:

- spĺňajú kvalifikačné požiadavky stanovené zákonom,
- preukazujú odborné a pedagogicko-psychologické spôsobilosti, ktoré využívajú pri pedagogickej komunikácii, motivácii žiakov, ich diagnostikovaní, hodnotení, pozitívnom riadení triedy a udržaní neformálnej disciplíny,
- riadia svoj sebarozvoj a celoživotné učenie v odbornej oblasti a osobnostnom raste,
- sú ako súčasť kolektívu schopní vzájomnej efektívnej a ľudsky podporujúcej komunikácie, spolupráce, práce v tímoch a kooperatívneho riešenia problémov.

Vedúci pedagogickí zamestnanci:

- svojimi manažérskymi spôsobilosťami vytvárajú predpoklady pre fungujúce, motivované spolupracujúce spoločenstvo v škole s náročnou profesionálnou klímou a podporujúcim prostredím,
- vytvárajú podmienky pre svoj odborný a osobnostný rast, ako aj všetkých členov kolektívu vzhľadom na ich osobný záujem a potreby školy,
- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti, vykonali druhú atestáciu, spĺňajú podmienku dĺžky výkonu pedagogickej činnosti, ukončili inovačné funkčné vzdelávanie ,
- sú odborne pripravení na riadenie pracovnej skupiny a osvojené manažérske zručnosti uplatňujú pri riadení pracovného kolektívu,
- podporujú a vytvárajú podmienky pre odborný rast a ďalšie vzdelávanie svojich zamestnancov,
- zabezpečujú podmienky pre dobrú klímu v oblasti personálnych vzťahov vo vzťahu k žiakom, v rámci pedagogického zboru a vo vzťahu k rodičom a širšej komunite.

Odbornú pomoc pedagógom, žiakom a rodičom poskytujú:

- školský špeciálny pedagóg, sociálna pracovníčka, školský psychológ, výchovný poradca, asistenti učiteľa a ďalší špecialisti podľa potreby.

Priemerný počet pedagogických pracovníkov sa pohybuje okolo 60, závisí to od počtu otvorených tried v každom školskom roku. Vyučovanie náboženstva zabezpečujú 2 farári – rímskokatolíckeho náboženstva a evanjelického náboženstva. Prevládajú pedagógovia v strednom a mladšom veku, ale nechýbajú ani starší skúsení pedagógovia. V rodovej skladbe prevládajú ženy, ktoré tvoria 81% učiteľského kolektívu. Kvalifikovanosť učiteľov anglického jazyka je zabezpečená ako na I. tak aj na II. stupni, zabezpečené je vyučovanie nemeckého jazyka a ruského jazyka, ktorý je ponúknutý žiakom ako druhý cudzí jazyk vyučujúci sa od 7. ročníka. Vo vyučovacom procese na I. stupni v nultých ročníkoch pomáhajú pedagogickí asistenti učiteľa, ktorí pomáhajú prekonávať žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia počiatočné sociálne, kultúrne, jazykové bariéry, uľahčujú adaptáciu na školu, zaradenie logopédie na I. stupni pomáha žiakom uľahčiť sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí s narušenou komunikačnou schopnosťou do spoločnosti. Pedagógovia pracujú aj ako vedúci záujmových útvarov v oblasti mimoškolskej práce.

Škola má:

- **výchovného poradcu**, ktorý poskytuje poradenstvo žiakom, pedagogickým zamestnancom, zákonným zástupcom. Výchovné poradenstvo je zamerané na riešenie osobnostných, vzdelávacích, profesionálnych a sociálnych potrieb žiakov. Žiakom (vrátane žiakov so ŠVVP) sa poskytuje odborný servis. Výchovný poradca úzko spolupracuje s odbornými zamestnancami poradenských zariadení, so školským psychológom, so špeciálnym pedagógom a pod.
- **školskú psychologičku**, ktorá pomáha riešiť problémy v oblasti správania sa žiakov, učenia. Zabezpečuje depistážne vyšetrenia detí nezaškolených v MŠ, realizuje prieskum

v oblasti šikanovania, interpersonálnych vzťahov v triede, realizuje besedy zamerané na prevenciu drogových závislostí a pod.

- **školskú špeciálnu pedagogičku**, ktorá zabezpečuje metodickú pomoc pedagogickým zamestnancom pri vzdelávaní žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a individuálne začlenených žiakov, spoluprácu s centrami CPPaP, CŠPP.
- **koordinátora pre výchovu k manželstvu a rodičovstvu**, ktorý vychádzajúc z podmienok našej školy a z doteraz získaných skúseností pri realizácii tejto problematiky, odporúča začínať s výchovou k manželstvu a rodičovstvu už od 1. ročníka, plánujeme iba také aktivity, ktoré sú primerané veku žiaka a u ktorých je predpoklad ich splnenia.
- **koordinátora pre Zdravú školu**, ktorý má vypracovaný plán práce, podporuje aktivitu a programy vzdelávania a výchovy ku zdraviu, prevencie civilizačných ochorení, prevencie závislostí, rozvíjanie komunitnej spolupráce v podpore zdravia, prevencie a eliminácie šikanovania a násillia.
- **koordinátora pre environmentálnu výchovu**, ktorý koordinuje prácu všetkých učiteľov prostredníctvom vypracovaného plánu práce na príslušný školský rok, chápe environmentálnu výchovu a vzdelávanie ako súčasť rozvoja osobnosti detí a žiakov na zvýšenie povedomia v oblasti separácie odpadov, na vytváranie správnych postojov a správania detí a žiakov k životnému prostrediu, na prevenciu pred znečisťovaním a poškodzovaním životného prostredia.
- **koordinátora pre prevenciu sociálno-patologických javov, závislostí a ľudských práv**, ktorý má vypracovaný plán prevencie protidrogovej závislosti a sociálno-patologických javov, opatrenia na prevenciu a elimináciu šikanovania, spolupracuje s triednymi učiteľmi, sociálnymi pracovníčkami, výchovným poradcom, školským špeciálnymi pedagógom, školskou psychologičkou. Výchovu k ľudským právam v triede a škole usmerňuje tak, aby sa stala integrálnou súčasťou celoživotného procesu podpory a ochrany ľudských práv, aby podporila hodnotu človeka ako ľudského jedinca a rozvoj medziľudských vzťahov v demokratickej spoločnosti.
- **koordinátora pre finančnú gramotnosť**, má vypracovaný plán činnosti finančnej gramotnosti, spolupracuje s triednymi učiteľmi koordinuje jednotlivé činnosti počas Dňa finančnej gramotnosti.
- **sociálnu pracovníčku**, ktorá zabezpečuje kontakt s rodičmi z marginalizovaných a sociálne vylúčených osád zo Svinej a Kojatic pomáha pri riešení problémov, spolupracuje s ÚPSVaRo v Prešove, policajným zborom v Jarovniciach, Prešove.
- **asistentov učiteľa**, ktorí sa podľa požiadaviek učiteľa podieľajú na uskutočňovaní školského vzdelávacieho programu základnej školy, školy pre žiakov špeciálnej triedy najmä utváraním rovnosti príležitostí vo výchove a vzdelávaní, na prekonávaní architektonických, informačných, jazykových, zdravotných, sociálnych alebo kultúrnych bariér, pracuje v tých triedach školy, ktoré navštevuje žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, pri výchove a vzdelávaní ktorého vzhľadom na jeho stupeň a mieru postihnutia bez prítomnosti asistenta učiteľa nie je možné garantovať bezpečnosť a ochranu zdravia.

Základom funkčného zboru je efektívna spolupráca všetkých jej členov, vzájomná dôvera a dobre fungujúce vzťahy. Tu zohráva kľúčovú úlohu vedenie školy, ktoré musí vytvárať také podmienky, aby sa škola bola schopná a ochotná rozvíjať predovšetkým vlastnými silami a spoločným úsilím ľudí, ktorí v nej pracujú. Pri tomto úsilí je potrebné, aby vedenie školy využívalo silné stránky pedagogického zboru, jeho takmer 100% kvalifikovanosť, univerzálnu aprobačnú štruktúru, jeho vekovú rôznorodosť, ochotu pracovať na sebe a udržiavať dobré vzťahy, ochotu obetovať voľný čas pre školu, venovať sa nadaným žiakom, podať pomocnú ruku slabšej a problémovej skupine žiakov, to sú rozhodujúce činitele zabezpečujúce kvalitný výchovno-vzdelávací proces.

4 Personálne zabezpečenie výchovno - vzdelávacieho procesu

V školskom roku 2019/2020 je zabezpečená výchovno-vzdelávacia činnosť školy nasledovne
V základnej škole na I. stupni vyučuje 18 pedagógov, z toho je 17 žien, na II. stupni ZŠ vyučuje 12 pedagógov z toho je 6 žien, v špeciálnych triedach na I. stupni vyučuje 7 pedagógov z toho 6 žien a na II. stupni ŠT 25 z toho je 15 žien, 3 zamestnanci sú na kratší pracovný úväzok.

Vedenie školy : 4, z toho 2 ženy

5 Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov.

Kolektív učiteľov je vekovo rôznorodý, všetci sa však snažia zachytávať nové trendy vo vyučovaní. Krédom celej školy je najmä kvalita vzdelávania. Vedenie školy zabezpečuje v oblasti vzdelávania pedagogických zamestnancov tieto vzdelávacie aktivity:

- priebežne na pedagogických radách (podľa plánu PR) a metodických zasadnutiach preberať témy: ako rozpoznať šikanovanie, ako zvládať agresivitu, zdravotné znevýhodnenia žiakov a ich špecifiká, metódy zvyšovania čitateľskej gramotnosti, finančnej gramotnosti, nové právne predpisy a ich uplatňovanie v praxi a pod.,
- sprostredkovanie najnovších poznatkov z metodiky vyučovania jednotlivých predmetov,
- vzdelávanie školských koordinátorov podľa ponúk vzdelávacích inštitúcií.

Kontinuálne vzdelávanie zamestnancov je rozpracované v pláne kontinuálneho vzdelávania na príslušný rok a obsahuje : legislatívne východiská, ciele, druhy kontinuálneho vzdelávania, situačnú analýzu, plán vzdelávania na príslušný rok.

Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov z hľadiska potrieb školy, jej profilácie sa treba sústrediť v kontinuálnom vzdelávaní na:

- získanie kvalifikovaných pedagógov pre vyučovanie cudzieho jazyka - nemeckého,
- získanie kvalifikovaných pedagógov pre vyučovanie matematiky,
- získanie kvalifikovaných pedagógov pre vyučovanie informatiky formou kvalifikačného vzdelávania,
- na prehĺbenie profesijných kompetencií v oblasti využívania moderných informačných a komunikačných technológií,
- na získanie profesijných kompetencií pedagogických zamestnancov v rozvoji kľúčových spôsobilostí, prierezových tém, tvorby ŠkVP a učebných osnov,
- na získanie profesijných kompetencií pedagogických zamestnancov v rozvoji čitateľskej gramotnosti, finančnej gramotnosti,
- na moderné, progresívne a efektívne metódy a formy práce.

6 Priestorové a materiálno-technické podmienky školy

Prostredie školy má podnecovať osobnostný rozvoj žiaka, má byť podnetovo bohaté, vhodne upravené a priestorovo usporiadané tak, aby bola pre všetkých žiakov aj učiteľov splnená požiadavka viditeľnosti, blízkosti, dostupnosti a bezpečnosti . Chceli by sme, aby naša škola spĺňala tieto kritéria, preto vyvíjame maximálne úsilie, aby tomu tak bolo.

Objekt školy sa skladá zo štyroch samostatných budov, telocvične a 2 ihrísk – asfaltového a trávnatého. Z hľadiska priestorového a materiálno-technického zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu má škola k dispozícii 33 učební, z ktorých je 6 nevyhovujúcich, v budove základnej školy je zriadených 8 tried ,v suteréne základnej školy sa zriadili 2 triedy, v kaštieli je zriadených 8 tried , vyučuje v 2 zmenách z dôvodu nedostatku tried, v suteréne kaštiela sú zriadené dielne a kuchynka, v budove pri osade je 11 tried, nepostačujúcich na chod školy, preto sa vyučuje v dvoch zmenách.

V priestoroch MŠ sa upravili triedy pre potreby školy. Škola má zriadenú samostatnú počítačovú miestnosť a interaktívnu miestnosť.

V dvoch triedach ZŠ sú nainštalované interaktívne tabule , žiaci majú možnosť používať tablety, dvoch triedach kaštieľa sú nainštalované interaktívne tabule, v budove pri osade je jedna interaktívna tabuľa a v MŠ tiež jedna interaktívna tabuľa. ŠKD nemá vlastnú učebňu, používa učebňu 1. a 3. ročníka.

V priestoroch školy na chodbe sú umiestnené šatňové skrinky pre potreby žiakov, na prízemí a poschodí sa nachádzajú sociálne zariadenia pre chlapcov a dievčatá. Mimo budovy školy sa nachádza školská jedáleň, ktorá kapacitne nestačí, je dimenzovaná na výdaj 40 obedov, vykurovanie jednotlivých budov je zabezpečené plynovými kotolňami v suteréne školy. Škola má vyznačené únikové smery a východy.

Veľmi chýbajú odborné učebne, ktoré nie je možné z priestorových dôvodov zriadiť. Vybavenie kabinetov je na pomerne dobrej úrovni, ale je potrebné pomôcky pravidelne obnovovať a vymieňať za modernejšie. Poskytujeme stravovanie v školskej jedálni formou desiat a obedov. Pitný režim je zabezpečovaný prístupom k pitnej vode v každej triede a nápojmi ako súčasťou obeda a desiat.

Priestorové vybavenie :

- pre manažment školy : kancelárie riaditeľa a zástupcov riaditeľa školy;
- kancelária pre ekonomický úsek;
- pre pedagogických zamestnancov školy zborovňa; priestor pre prípravnú prácu učiteľov a odkladanie pomôcok;
- pre zamestnancov poskytujúcich odborné služby a pomoc pedagógom kancelárie pre prácu personálu poskytujúceho odborné služby a pomoc pedagógom alebo žiakom;
- pre nepedagogických zamestnancov školy: sklady
- hygienické priestory sociálne zariadenia pre žiakov a zamestnancov; šatňové skrinky, iné priestory na odkladanie odevov a prezúvanie obuvi;
- odkladacie a úložné priestory pre učebné pomôcky a didaktickú techniku;
- skladové priestory; archív; informačno-komunikačné priestory , priestor pre knižnicu vybavený knižničným fondom a pripojením na internet;
- učebné priestory (interné/externé) : učebne; telocvičňa - cvičebňa; školské ihrisko;
- spoločné priestory školská budova; školská jedáleň, školský dvor; priestor pre riešenie zdravotných problémov.

7 Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci a pedagógovia cítili v škole čo najprijemnejšie veľký dôraz kladieme na estetické prostredie a bezpečnosť tried, chodieb, zborovni . Na informačných tabuliach a nástenkách majú možnosť žiaci, rodičia a široká verejnosť nájsť informácie o úspechoch a aktivitách školy. Žiaci majú možnosť vidieť svoje vlastné práce. Škola má zriadenú vlastnú webovú stránku, kde sú pravidelne aktualizované oznamy a aktivity pre žiakov, rodičov a priateľov našej školy. Snažíme sa budovať priateľskú atmosféru medzi žiakmi navzájom, medzi žiakmi a pracovníkmi školy, medzi pedagógmi a rodičmi a širokou verejnosťou. Žiaci sa pravidelne starajú o školský pozemok, pestovanie kvetov a zeleniny.

8 Dlhodobé projekty, výcviky

Škola sa zapája do projektov , organizuje výcviky pre žiakov a zaujímavé podujatia. Jej cieľom je, aby sa z vydarených projektov stali dlhodobé, zo zmysluplných výcvikov a zaujímavých podujatí zasa tradície.

Takými projektami sú: „ Zdravé komunity – UNION “, ktorý je zameraný na prevenciu očkovania Rómov v rómskych osadách, projekt „ Zdravie rómov “– nadácia otvorenej spoločnosti zameraná na prevenciu drogovej závislosti a sexuálnu výchovu.

Od školského roka 2013/2014 sa realizuje preventívny program „Zdravý úsmev“, ktorý sa zameriava na oblasť kontinuálneho vzdelávania a uplatňovania najnovších poznatkov vedy v zdravotníctve a v školstve. Súčasťou programu je opakované vyšetrenie a štatistické

zhodnotenie stavu orálneho zdravia detí. Realizovaný je pomocou študentov dentálnej hygieny.

Od decembra 2017 do novembra 2020 je škola zapojená do projektu : „Inkluzívne vzdelávanie žiakov s rôznorodým potenciálom“ s cieľom zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť podmienky a kompetencie detí a žiakov. Škola sa zamerala v tomto projekte na zlepšenie školskej úspešnosti žiakov vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Cez tento podporný program škola získala školského špeciálneho pedagóga a školského psychológa, troch asistentov. Relevantné merateľné výsledky sa očakávajú po skončení projektu.

Od marca 2019 sa škola zapojila do projektu „Rozvoj čitateľskej, matematickej a prírodovednej gramotnosti“ s cieľom zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie žiakov. V tomto projekte je zapojených 7 pedagogických zamestnancov.

V letných mesiacoch je organizovaný plavecký výcvik a v zimných mesiacoch lyžiarsky výcvik aj pre žiakov z marginalizovaných rómskych komunít. Pravidelne škola organizuje ochranu zdravia života dvakrát ročne v teoretickej aj praktickej časti. Vedúci PK TSV sa snažia o zatraktívnenie praktickej činnosti napr. návštevou lanového centra v Prešove, pešou túrou na Šarišský hradný vrch, Cemjatu a pod.

Škola organizuje pre žiakov I. stupňa základnej školy školu v prírode aj pre deti z marginalizovaných rómskych komunít.

Škola organizuje Deň otvorených dverí, športové súťaže – Rómska olympiáda, Beh obcou Svinia, pravidelne sa zúčastňuje atletických súťaží a iných športových súťaží v okresných kolách, poznávacie exkurzie na rôzne miesta Slovenska pre žiakov z marginalizovaných osád, poznávacie akcie historicko-geografického charakteru do Osvienčimu, Krakova, školské výlety za krásami Slovenska a Českej republiky.

Projekty na rozvíjanie ekologickej výchovy, Zdravej školy, Čas premien – spoluprácou s odborníkmi na dospievanie. Rozvíjaniu komunikačných schopností žiakov prostredníctvom Hviezdoslavovho Kubína, vo vlastnej tvorbe plagátov - Nie drogám, v súťaži Miss Roma , kultúrno-vzdelávacích aktivít v podobe návštev kultúrnych predstavení DJZ v Prešove, kina, organizovaním divadielok pre žiakov, pravidelnou účasťou na Jakubovianskom slávikovi, výchovných koncertov, organizovaním tanečnej školy, spoluprácou so súkromnou školou umenia. Matematická gramotnosť je preverovaná účasťou žiakov v súťaži : Matematický klokan, Pytagoriáda, English Star. Žiaci sa zúčastňujú olympiád v geografii, biológii, dejepise, kde sa tradične v okresných kolách umiestňujú do prvej desiatky.

Výstavy v spolupráci s obecným úradom sú venované Vianočným sviatkom a Veľkonočným tradíciám a zvykom Škola organizuje každoročne program ku dňu seniorov, ku Dňu matiek, imatrikuláciu prvákov, karneval, Mikuláša, Deň detí. Pravidelne sa zúčastňujeme zbierok Hodina deťom, Deň narcisov, zberu papiera a hliníkovej fólie, akcie v rámci Dňa zdravia – prednáškami, alebo prípravou zdravých jedál.

V oblasti rozvoja komunikácie v cudzích jazykoch je každoročne organizovaný týždeň konverzácie v anglickom jazyku v spolupráci a anglickými lektormi pre žiakov II. stupňa, v mesiaci september tradične Deň európskych jazykov.

Organizovaním a prezentáciou talentov pod názvom Hľadá sa talent , koncertom Škola obci, organizovaním miniolympiád v matematike aj pre žiakov špeciálnych tried, účasťou v rôznych výtvarných súťažiach v rámci školy ale aj Slovenska,.

Škola začala od školského roka 2008/2009 vydávať občasník časopisu „Sviniarik“ so zaujímavým obsahom nielen pre žiakov ale aj pre rodičov a ostatnú verejnosť. Všetky aktivity sú zdokumentované a uvedené na webovej stránke školy. Škola vedie školskú kroniku.

9 Spolupráca s rodičmi a inými subjektami

Spolupráca školy a rodičov je obojstranná a fungujúca . Počas celého školského roka je škola otvorená širokej rodičovskej verejnosti. Cieľom spolupráce školy s rodičmi je zapájanie rodičov do života školy, snaha vzbudiť záujem rodičov o prácu ich detí v škole, prekonať bariéru medzi rodičmi a učiteľmi. Spoluprácu školy s rodičmi zabezpečujeme cestou rodičovského združenia, ktoré funguje prostredníctvom plenárnych zasadnutí, triednych združení, konzultácií. Podobne je možné komunikovať aj so všetkými vyučujúcimi po telefonickom ohlásení sa, e-mailom, rešpektujúc ich vyučovaciu povinnosť.

Pri škole funguje rada školy, ktorej členmi sú rodičia a pedagogickí pracovníci školy. Cieľom ich pôsobenia je udržiavanie efektívneho partnerstva s rodičmi, aby sa podporovali a zlepšovali výkony a osobný rozvoj žiakov a zblížovali sa postoje rodičov a učiteľov. Počas Dňa otvorených dverí aj počas kultúrno-spoločenských aktivít majú možnosť rodičia ale aj široká verejnosť navštíviť školu. Rodičia sú o činnosti školy informovaní prostredníctvom webovej stránky školy : <http://zssvinia.edupage.org>.

Škola spolupracuje s obecnými úradmi vo Svinej, Kojaticiach, Lažanoch. Ďalej so zdravotnými strediskami vo Svinej a Chminianskej Novej Vsi, s PZ v Jarovniciach, Ústredím práce a sociálnych vecí v Prešove, sociálnou kuratelou, PZ v Prešove, vyšetrovacími zložkami PZ, Regionálnym úradom verejného zdravotníctva, Červeným krížom, s poľnohospodárskym družstvom vo Svinej. Cieľom tejto spolupráce je zlepšovať komunikáciu a informovanosť úradov v oblasti riešenia problémov s rómskou komunitou.

Škola úzko spolupracuje s Obvodným školským úradom v Prešove, Metodickým centrom v Prešove, kde sa pripravujú učitelia na priebežných vzdelávaniach a tak zvyšujú svoju kvalifikáciu, s okresnou pedagogicko-psychologickou poradňou v Prešove a so špeciálno-pedagogickou poradňou v Prešove. Umožňujeme vykonávať pedagogickú prax študentom špeciálnej pedagogiky PU PF v Prešove a študentom Pedagogickej a sociálnej akadémie v Prešove v ŠKD, s materskou škôlkou vo Svinej.

10 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Škola zabezpečuje vhodnú štruktúru pracovného režimu a odpočinku žiakov a učiteľov, vhodný režim vyučovania s rešpektovaním hygieny učenia, zdravého prostredia učebni (tried) a ostatných priestorov školy podľa platných noriem – odpovedajúce svetlo, teplo, nehučnosť, čistota, vetranie, hygienické vybavenie priestorov, primeraná veľkosť sedacieho a pracovného nábytku.

Vždy na začiatku školského roka a podľa potreby sa robí preukázateľne poučenie žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v triedach, počítačovej miestnosti, interaktívnej miestnosti, telocvični v súlade s vnútorným poriadkom školy. Samostatné poučenie o bezpečnosti a ochrane zdravia vždy predchádza školským výletom a exkurziám a športovým výcvikom.

Pravidelné školenia zamestnancov školy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a proti požiaru sú zaznamenané do zápisníkov BOZ, uskutočňované sú pravidelné kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia a odstraňovanie nedostatkov podľa výsledkov revízií. Budovy školy sú poistené proti materiálnym škodám. Všetci žiaci základnej školy aj zamestnanci majú úrazové poistenie. Každá časť objektu školy je zabezpečená pedagogickým dozorom, v objekte kaštiel'a a v budove pri osade je namontovaný vonkajší a vnútorný kamerový systém.

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

1 Vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania

Vychádzajúc z postavenia a pozície školy v regióne chceme školským vzdelávacím programom nadviazať na dobré tradície školy, ktoré jej vytvárajú dobré meno v regióne a ktoré sa vytvorili mnohoročným úsilím života a práce školy, analýzou vlastných možností a schopností pedagogického zboru a žiakov, požiadaviek rodičov a verejnosti s dôrazom na

princípy humanistickej pedagogiky. Chceme eliminovať, opravovať a zdokonaľovať to, čo považujeme za nedostatky. Túto víziu chceme naplniť v duchu zásad:

- chceme byť školou, v ktorej si pocit úspechu zažije každý žiak, viesť žiakov k vzájomnej úcte, dôvere, k spolupráci, k otvorenej komunikácii a k empatii, vytvárať priateľskú, príjemnú klímu a budovať estetický vzťah školy,
- chceme byť školou, v ktorej kolektív učiteľov a žiakov pracuje s myšlienkou tvoriť a byť kreatívni, viesť žiakov k samovzdelávaniu, k tímovej práci zadávať problémové úlohy, podporovať netradičné vyučovacie hodiny, tvorivé dielne, podporovať sebahodnotenie a motiváciu v hodnotení,
- chceme byť školou s pevnými väzbami medzi učiteľom – žiakom – rodičom, pretože úspešnosť školy závisí od vytvárania a zosúladenia dobrých vzájomných vzťahov medzi kolektívom žiakov, pedagogických a ostatných zamestnancov, okrem týchto vzťahov má nezastupiteľné miesto aj úzky vzťah s rodičmi a úzka spolupráca s rôznymi inštitúciami,
- chceme byť školou otvorenou a priateľskou k svojmu okoliu, efektívne komunikovať s vonkajším prostredím a budovať školu ako otvorený systém, využiť zapojenie rodičov do života školy, spolupracovať s miestnymi organizáciami.

Ciele školy:

- udržiavať dobré meno školy medzi verejnosťou,
- rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov, ich vedomosti a zručnosti potrebné pre život,
- vo vyučovaní používať efektívne metódy práce,
- viesť žiakov k tvorivosti, ku kritickému mysleniu, naučiť ich pracovať v tíme, komunikovať medzi sebou, rešpektovať sa, riešiť problémy,
- zabezpečiť kvalitnú prácu vo vyučovaní cudzích jazykov,
- dosiahnuť zvýšenie čitateľskej, matematickej, počítačovej, finančnej gramotnosti,
- podporovať technické vzdelávanie a rozvíjať u žiakov ich technické zručnosti v rámci predmetov pracovné vyučovanie a technika,
- vytvárať podmienky pre racionálne využitie voľného času v záujmových útvaroch,
- podporovať u žiakov záujem o prírodu z hľadiska ekológie,
- dať šancu všetkým žiakom, vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, aby sa vzdelávali podľa svojich schopností a bolo im umožnené zažiť úspech,
- formovať hodnotové orientácie žiakov,
- posilniť úlohu a motiváciu učiteľov, ich profesijný a odborný rast,
- spolupracovať s rodičmi žiakov na úrovni partnerstva,

Pretože škola vzdeláva aj žiakov so zdravotným znevýhodnením máme stanovenú oblasť špecifických cieľov a to :

- v rámci profesijnej orientácie zvýšiť záujem žiakov o praktické zručnosti, ktoré budú motivovať žiakov k ďalšiemu vzdelávaniu,
- zvýšiť čitateľskú gramotnosť žiakov prostredníctvom čítania literatúry blízkej ich mentalite a kultúre,
- zvýšiť finančnú gramotnosť žiakov, tak aby po ukončení vzdelávania v našej škole boli schopní si vytvoriť a aplikovať vlastný finančný rozpočet.

2. Zameranie školy

Zameranie školy vychádza z akceptácie základných pedagogických dokumentov, predovšetkým inovovaného štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy, z tradícií, doterajšej orientácie školy a z požiadaviek rodičov žiakov školy. Jeho filozofia napĺňa víziu nášho inovovaného školského vzdelávacieho programu – byť modernou a tvorivou školou, ktorá pripravuje pre úspešný život a v ktorej žiaci žijú svoj aktívny život.

Základná škola sa vo svojom zameraní orientuje na tri oblasti:

Pedagogický zbor

Výchovno-vzdelávací proces

Materiálno-technické vybavenie školy

Pedagogický zbor:

V tejto oblasti je kladený dôraz na ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov s nasledujúcimi cieľmi:

- uvádzať začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe,
- udržiavať a zvyšovať kompetenciu (spôsobilosť efektívne vychovávať a vzdelávať) pedagogických zamestnancov,
- motivovať pedagogických zamestnancov pre neustále sebvzdelávanie, vzdelávanie, zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti,
- sprostredkovať pedagogickým pracovníkom najnovšie poznatky (inovácie) z metodiky vyučovania jednotlivých predmetov, pedagogiky a príbuzných vied, ako aj z odboru,
- pripravovať pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií, napr. triedny učiteľ, výchovný poradca, predseda predmetovej komisie, koordinátor atď.
- pripravovať pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálnymi prostriedkami: videotchnikou, výpočtovou technikou, multimédiami a pod.,
- sprostredkovať operatívny a časovo aktuálny transfer odborných a metodických informácií prostredníctvom efektívneho informačného systému,
- pripravovať pedagogických zamestnancov na získanie prvej a druhej atestácie.

Výchovno-vzdelávací proces:

Voliteľné (disponibilné) hodiny použila škola na dotvorenie školského vzdelávacieho programu na vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu. Základná škola postupuje v školskom roku 2019/2020 podľa platných vzdelávacích štandardov. Škola zvýšila v školskom roku z rámca disponibilných hodín minimálnu hodinovú dotáciu:

- **v 1. ročníku** primárneho vzdelávania v predmete prvouka o 1 vyučovaciu hodinu (počet 2) , nový predmet anglický jazyk s vytvorením vzdelávacích štandardov, nový predmet logopédia pre žiakov so ŠVVP o 1 vyučovaciu hodinu,
- **v 2. ročníku** posilnila matematiku, anglický jazyk a slovenský jazyk o 1 vyučovaciu hodinu,
- **v 3. ročníku** posilnila vyučovanie slovenské jazyka a prírodovedy o 1 vyučovaciu hodinu,
- **v 4. ročníku** posilnila výtvarnú výchovu o 1 vyučovaciu hodinu. Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP - mení sa kvalita vzdelávacieho štandardu smerom k jeho posilneniu,
- **v 5. ročníku** nižšieho stredného vzdelávania boli disponibilné hodiny zvýšené pre anglický jazyk o 2 hodiny (5) a v matematike o 1 hodinu (5). V 5.B a 5.C pre žiakov so ŠVVP bol vytvorený nový predmet pracovné vyučovanie s počtom hodín 2. Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP - mení sa kvalita vzdelávacieho štandardu smerom k jeho posilneniu.,
- **v 6. ročníku** sú posilnené predmety o 1 vyučovaciu hodinu : anglický jazyk, dejepis, geografia, matematika, v 6.B pre žiakov so ŠVVP bol vytvorený nový predmet pracovné vyučovanie s dotáciou 2 hodiny, vytvorené učebné osnovy, posilnená matematika o 1 vyučovaciu hodinu a výtvarná výchova o 1 vyučovaciu hodinu, učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP - mení sa kvalita vzdelávacieho štandardu smerom k jeho posilneniu,
- **v 7. ročníku** sú posilnené predmety slovenský jazyk a literatúra a matematika o 1 vyučovaciu hodinu, učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP - mení sa kvalita vzdelávacieho štandardu smerom k jeho posilneniu, z rámca voliteľných hodín sa vyučuje na základe záujmu nemecký a ruský jazyk v časovej dotácii 2 vyučovacie hodiny týždenne, učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP,

- v **8. ročníku** bola posilnená výučba anglického jazyka o 1 vyučovaciu hodinu, učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP - mení sa kvalita vzdelávacieho štandardu smerom k jeho posilneniu, z rámca voliteľných hodín sa vyučuje na základe záujmu nemecký a ruský jazyk v časovej dotácii 2 vyučovacie hodiny týždenne, učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP.

- v **9. ročníku** bola posilnená výučba anglického jazyka o 1 vyučovaciu hodinu, učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP - mení sa kvalita vzdelávacieho štandardu smerom k jeho posilneniu, z rámca voliteľných hodín sa vyučuje na základe záujmu nemecký a ruský jazyk v časovej dotácii 2 vyučovacie hodiny týždenne, učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP, pokračuje sa vo výučbe informatiky (nový predmet) s dotáciou 1 hodiny a vytvorením učebných osnov, dejepis je posilnený 1 vyučovacou hodinou - učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP - mení sa kvalita vzdelávacieho štandardu smerom k jeho posilneniu.

Škola poskytuje vzdelávanie v rámci primárneho vzdelávania aj v nultom ročníku.

Škola má vypracovaný program pre vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami - žiaci so zdravotným znevýhodnením .

- Terapeuticko – korekčné cvičenia pre žiakov s poruchami pozornosti v 6.B, cvičenia budú realizované školskou psychologičkou.

- Pre žiakov s vývinovými poruchami učenia v oblasti špeciálnopedagogickej podpory - Rozvíjanie špecifických funkcií pre žiakov s vývinovými poruchami učenia v triedach : 3.B,4.B,5.A,5.B,5.C,6.B, 7.A,8.A,9.A. Učebné osnovy a učebné plány boli vytvorené školskou špeciálnou pedagogičkou.

Oblasť materiálo-technického vybavenia : Škole veľmi chýba moderná a funkčná telocvična, laboratóriá pre výučbu chémie, biológie, cudzích jazykov. Nevýhodou je roztrúsenosť objektov školy v obci. Na základe špecifik a požiadaviek jednotlivých vyučovacích predmetov škola pravidelne dopĺňa doterajšie vybavenie školy učebnými pomôckami, IKT technikou a školským nábytkom.

3 Stupeň vzdelania podľa platnej legislatívy, dĺžka štúdia

Sme škola s právnou subjektivitou poskytujúca predprimárne vzdelávanie (predškolskú výchovu), primárne a nižšie stredné vzdelávanie, plniaca povinnú školskú dochádzku.

Materská škola: Predprimárne vzdelávanie nultého stupňa - ISCED 0

Legislatíva súvisiaca s činnosťou a prevádzkou materskej školy taxatívne neurčuje spôsob ukončovania výchovy a vzdelávania detí v materskej škole. Podmienkou ukončenia výchovy a vzdelávania v materskej škole je absolvovanie ročnej dochádzky do materskej školy a nadobudnutie elementárnych základov kľúčových kompetencií.

Stupeň vzdelania po ukončení 4. ročníka – ISCED 1 – primárne vzdelanie (dĺžka štúdia 4 roky) získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň základnej školy, alebo ktoré získa žiak s mentálnym postihnutím absolvovaním posledného ročníka základnej školy, dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou. Dokladom o získanom vzdelaní 1. stupňa je vysvedčenie. Na vysvedčení v štvrtom ročníku sa do doložky uvedie: „Žiak získal primárne vzdelanie“. Absolvent programu primárneho vzdelávania plynule pokračuje na nadväzujúcom stupni nižšieho sekundárneho vzdelávania, výnimočne v nižších ročníkoch gymnázia.

Stupeň vzdelania po ukončení 9. ročníka – ISCED 2 – nižšie stredné vzdelanie (dĺžka štúdia 5 rokov) získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy, dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou. Na vysvedčení sa do doložky uvedie: „Žiak získal nižšie stredné vzdelanie“. Tým splní podmienku pre pokračovanie vo vzdelávaní

na vyššom sekundárnom stupni (na všeobecnevzdelávacej alebo odborno-vzdelávacej škole), v priebehu ktorého ukončuje povinné základné vzdelávanie (povinnú školskú dochádzku). Ak žiak ukončí plnenie povinnej školskej dochádzky v nižšom ročníku ako deviatom ročníku, na vysvedčení z príslušného ročníka sa mu do doložky uvedie: „Žiak získal primárne vzdelanie“. Dosiahnutie tohto stupňa vzdelania je pre všetkých žiakov nevyhnutnou podmienkou pokračovania v ďalšom štúdiu.

Stupeň vzdelania ISCED 1 pre MP - primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z., dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1).

Zápis detí do 1. ročníka : Zákonný zástupca dieťaťa je povinný prihlásiť dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole (ďalej len „zápis“). Zápis sa koná v mesiaci apríl, v ktorom má dieťa začať plniť povinnú školskú dochádzku (§ 20 ods. 2 zákona č.245 /2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Do prvého ročníka základnej školy sa prijíma dieťa, ktoré dovŕšilo šiesty rok veku a dosiahlo školskú spôsobilosť (§ 60 ods. 3 zákona č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní).

Zápis do 1. ročníka sa v tomto školskom roku uskutoční v termíne od 1. apríla do 30. apríla 2020. Slávnostný zápis do 1. ročníka prebieha vždy prvý štvrtok v mesiaci apríl. Presný dátum a čas slávnostného zápisu je stále včas zverejnený na web stránke školy. Zákonný zástupca dieťaťa, ktoré k 1. septembru v danom školskom roku dovŕšilo 6 rokov veku, je povinný sa aj s dieťaťom zúčastniť zápisu. Môže však požiadať o odklad začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky o 1 rok na základe odporúčania odborného zamestnanca príslušného CPPPaP, prípadne pediatra. Riaditeľ školy môže rozhodnúť o odklade začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky dieťaťa aj na návrh materskej školy, ktorú dieťa navštevuje, a na základe predchádzajúceho odporúčania zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, a to vždy s informovaným súhlasom zákonného zástupcu.

Oslobodenie žiaka z vyučovania niektorého predmetu: Na základe žiadosti zákonného zástupcu žiaka a odporúčania praktického lekára pre deti a dorast môže riaditeľ základnej školy zo zdravotných dôvodov alebo iných závažných dôvodov rozhodnúť o oslobodení alebo čiastočnom oslobodení žiaka od vyučovania niektorého predmetu, a to na celý školský rok alebo jeho časť (§ 31 ods. 4 zákona č.245 /2008 o výchove a vzdelávaní).

Prestup žiaka na inú školu: V priebehu plnenia povinnej školskej dochádzky v základnej škole môže žiak základnej školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu prestúpiť do inej základnej školy (§ 31 ods. 1 zákona č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní).

Skončenie plnenia povinnej školskej dochádzky:

Žiak skončí plnenie povinnej školskej dochádzky, ak od začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky absolvoval desať rokov vzdelávania v školách podľa školského zákona alebo dňom 31. augusta príslušného školského roka, v ktorom žiak dovŕšil 16. rok veku (§ 22 ods. 1 zákona č.245/2008 o výchove a vzdelávaní).

Organizácia vyučovania: Vyučovanie sa uskutočňuje v triedach ,v počítačovej a interaktívnej miestnosti, školskej kuchynke, na školskom pozemku, v dielňach, telocvični, využíva sa aj školský dvor a asfaltové ihrisko . Základnou organizačnou jednotkou je vyučovacia hodina. Niektoré predmety sa vyučujú v dvojhodinovkách (výtvarná výchova, pracovné vyučovanie). Základná škola organizuje : exkurzie, výlety, základný plavecký kurz, lyžiarsky výchovno-výcvikový kurz, školu v prírode, didaktické hry, ochranu života a zdravia, geografické vychádzky v 5. ročníku ZŠ, vychádzky v predmete vlastiveda.

Začiatok a koniec školského roku: Školský rok sa začína 1. septembra a končí sa 31. augusta nasledujúceho kalendárneho roka.

4 Profil absolventa základnej školy

Je založený na kľúčových spôsobilostiach (kompetentnostiach), ktoré zahrňujú komplex vedomostí a znalostí, spôsobilostí a hodnotových postojov umožňujúcich jednotlivcovi poznávať, účinne konať, hodnotiť, dorozumievať sa a porozumieť si, začleniť sa do spoločenských vzťahov a osobnostne sa rozvíjať – zjednodušene ide o spôsobilosť uplatniť svoje vzdelanie v pracovnom, občianskom, rodinnom a osobnom živote.

Profil absolventa našej školy na veku primeranej úrovni disponuje nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov;
- vyjadruje sa súvisle písomnou aj ústnou formou, v štátnom jazyku;
- rozumie najzákladnejším slovným spojeniam v anglickom jazyku, nemeckom jazyku, ruskom jazyku a dokáže ich používať;
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií; získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami;
- dokáže aplikovať osvojené prírodovedné a spoločenskovedné poznatky vo svojej činnosti, v starostlivosti o seba a druhých;
- rozpozna v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností; váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať;
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám;
- má vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretáva vo svojom živote;
- dokáže byť tolerantný, snaží sa pochopiť druhého, pozná a toleruje jeho kultúru, tradície, spôsob života; uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných,
- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou;
- používa matematické postupy a vedomosti pri riešení praktických problémov, je schopný aplikovať osvojené matematické modely logického a priestorového myslenia;
- posúdi svoje silné a slabé stránky s ohľadom na svoje ďalšie vzdelávanie a budúce profesijné záujmy;
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia a uprednostňuje základné princípy zdravého životného štýlu v každodennom živote; uvedomuje si význam kultúrneho dedičstva a umenia vo svojom živote a živote celej spoločnosti;

5 Kľúčové kompetencie a pedagogické stratégie

Výchovné a vzdelávacie stratégie predstavujú spoločne uplatňované postupy, metódy a formy práce, príležitosti, aktivity, ktoré vedú k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov. V školskom vzdelávacom programe sú kľúčové kompetencie vymedzené na úrovni školy s tým, že budú v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu uplatňované všetkými pedagógmi. Stávajú sa východiskom pre výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré sú vymedzované na úrovni predmetov.

Kľúčové kompetencie vo výchovno-vzdelávacom procese mentálne postihnutých sú viacúčelové (multifunkčné), lebo slúžia na výkon pracovných a mimopracovných (občianskych, spotrebiteľských, rodinných, zdravotných a iných) aktivít v osobnom živote. Majú nadpredmetový charakter a vzájomne sa prelínajú. Sú výsledkom celkového procesu celostného vzdelávania. K ich rozvíjaniu prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, programové aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a v mimoškolskej činnosti. Vyvážené rozvíjajú perceptuálno - motorickú, kognitívnu a sociálno-emocionálnu oblasť osobnosti žiaka.

V etape primárneho vzdelávania sú za kľúčové považované: komunikačné spôsobilosti, matematická gramotnosť a gramotnosť v oblasti prírodných vied a technológií, spôsobilosti v oblasti digitálnej gramotnosti (informačno-komunikačné technológie), spôsobilosti učiť sa učiť sa, riešiť problémy, ďalej sú to osobné, sociálne a občianske spôsobilosti, spôsobilosť chápať kultúru v kontexte a vyjadrovať sa prostriedkami danej kultúry. Absolvent by mal dosiahnuť čo najširší a najrozsiahlejší záber v jednotlivých oblastiach podľa jeho individuálnych psychických a fyzických možností a schopností. Čiastočne až úplne samostatne vykonávať sebaobslužné činnosti (signalizovať potrebu, hygienické návyky, spolupracovať pri obliekaní a vyzliekaní, stolovanie,...). Mať vybudované sociálne vzťahy v užšom (trieda, škola, učitelia, asistenti, spolužiaci atď.) a širšom (mimo zariadenia školy) sociálnom prostredí. Úroveň vedomostí je ovplyvnená individuálnymi možnosťami a schopnosťami žiaka (intelekt, pridružené postihnutia,...). Absolvent na základe výsledkov svojich individuálnych schopností sa môže zaradiť do praktickej školy (podľa možností a schopností jednotlivcov) . Absolvent programu primárneho vzdelávania získa predpoklady, aby v rámci svojich možností dokázal komunikovať, spolupracovať. Má osvojené základy používania materinského, štátneho jazyka, základy seba obslužných činností.

Kľúčové kompetencie	Formulácie výchovných a vzdelávacích stratégií.
<p>Kompetencie k celoživotnému učeniu sa - umožniť žiakom osvojiť si stratégiu učenia a motivovať ich k celoživotnému učeniu</p>	<p>Naším základným postojom je využitie každej príležitosti k motivácii žiakov pre celoživotné učenie. Základ motivácie stojí na spôsobe hodnotenia, ktorý žiaka motivuje k učeniu, dáva mu možnosť opraviť si prípadné neúspechy. Žiakov vedíme k sebahodnoteniu, majú možnosť prezentovať výsledky svojej práce v triedach, škole aj na verejnosti. Dbáme na to, aby žiaci porozumeli zmyslu toho čo a prečo sa učíme. Rešpektujeme rozdielne schopnosti žiakov. Hodnotíme znalosti žiakov a nie ich slabé stránky. Počas výučby sa snažíme, aby žiaci vyhľadávali a triedili informácie a na základe ich pochopenia poznávali zmysel a cieľ učenia. Žiakom umožňujeme vo vhodných príležitostiach realizovať vlastné nápady, podnecujeme ich tvorivosť. Snažíme sa o prepojenie získaných informácií so skutočným životom v rámci školských projektov. Vytvárame motivujúce prostredie v triede, škole. Vo výučbe využívame vhodné učebnice a učebné pomôcky. Žiakom dávame osobný príklad.</p>
<p>Kompetencie k riešeniu problémov – podnecovať žiakov k tvorivému mysleniu, logickému uvažovaniu a k riešeniu problémov</p>	<p>Výučbu vedíme tak, aby žiaci hľadali rôzne riešenia problémov a svoje riešenie dokázali následne obhájiť. Vo vhodných oblastiach vzdelávania používame netradičné úlohy. Prepájame výučbu s praktickými činnosťami formou laboratórnych prác. Pri výučbe motivujeme žiakov úlohami z praktického života. Učíme žiakov vyhľadávať a triediť informácie a vhodným spôsobom ich využívať. Vedíme žiakov úmerne veku k používaniu internetu. Zapojujeme žiakov podľa ich znalostí a schopností do súťaží.</p>

	<p>Učíme žiakov vnímať problémové situácie v škole i mimo nej. Vedeíme žiakov k rozpoznaníu a pochopeníu problémov k premýšľaníu o nezrovnalostiach a ich príčinách. V budúcnosti je potrebné s väčším dôrazom ako doteraz učiť žiakov identifikovať problém, vytvárať hypotézy, pozorovať rôzne javy, hľadať pre ne vysvetlenia, robiť pokusy, overiť si výsledok riešenia a zväžiť jeho uplatnenie v praxi.</p>
<p>Kompetencie komunikačné – viesť žiakov k všestrannej a účinnej komunikácii</p>	<p>Vedeíme žiakov k vhodnej komunikácii so spolužiakmi, učiteľmi i ostatnými ľuďmi v škole i mimo nej. Učíme žiakov obhajovať a argumentovať svoj vlastný názor a zároveň počúvať názory iných. Poskytujeme žiakom vo výučbe dostatok príležitostí k formulovaniu vlastných. Používame metódy tímovej práce a kooperatívneho učenia a ich prostredníctvom vedeíme žiakov k spolupráci pri vyučovaní, ku komunikácii so spolužiakmi, učiteľmi i ostatnými dospelými v škole i mimo nej. Učíme žiakov počúvať i pýtať sa. Učíme žiakov formulovať otázky, vysvetľovať, viesť dialóg, diskutovať, chápať postoje a zámery účastníkov komunikácie. Vedeíme žiakov k dodržiavaniu základných princípov a pravidiel komunikácie. Podporujeme komunikáciu s inými školami formou a spoločných akcií. Ku komunikácii medzi školami využívame IKT. Podporujeme komunikáciu medzi žiakmi rôznych škôl, väčšina žiakov má svoju mailovú adresu. Vedeíme žiakov ku kultivovanému prejavu v písomnej i ústnej podobe a v rámci možnosti i inými prostriedkami (hudbou, maľbou, pohybom a pod.). Učíme žiakov žiť spoločne, byť tolerantní a ohľaduplní voči iným ľuďom, ich kultúram a duchovným hodnotám. K rozvíjaniu komunikačných schopností a prezentovaniu vlastných výsledkov práce využívame projektové vyučovanie.</p>
<p>Kompetencie sociálne a interpersonálne – rozvíjať u žiakov schopnosť spolupracovať a rešpektovať vlastnú prácu i prácu druhých.</p>	<p>Vedeíme žiakov k rešpektovaniu spoločne dohodnutých pravidiel. Vedeíme žiakov k ohľaduplnosti, úcte a slušnosti pri stretnutí s druhými ľuďmi. Učíme žiakov k odmietavému postojú ku všetkému, čo narušuje dobré vzťahy medzi žiakmi. Školský poriadok je nastavený tak, aby podporoval dobrú klímu vzťahov medzi žiakmi navzájom i medzi žiakmi a učiteľmi. Počas vzdelávania používame skupinovú prácu, ktorá rozvíja vzájomnú pomoc pri učení. Chceme žiakov naučiť základom kooperácie a tímovej práce. Organizujeme výučbu tak, aby poskytovala dostatok príležitostí k tomu, aby si žiaci mohli vyskúšať v priebehu skupinovej práce rôzne úlohy a pozície v skupine. Vytvárame priestor, aby sa</p>

	<p>žiaci podieľali na vytváraní príjemnej atmosféry v tíme na základe ohľaduplnosti a úcty pri spolupráci s inými ľuďmi, čo prispieva k upevňovaniu dobrých medziľudských vzťahov a nebáli sa poskytnúť pomoc, alebo o ňu požiadať. Napomáhame žiakom, aby si vytvárali pozitívnu predstavu o sebe, ktorá podporuje ich sebadôveru i samostatný rozvoj a ovláda i riadi ich konanie i správanie tak, aby dosiahli pocitov sebauspokojenia a sebaúcty. Rešpektujeme osobnosť žiaka a jeho práva. Žiaci sú vedení k rešpektovaniu individuálnych rozdielov. Postoje učiteľov k žiakom sú príkladom rešpektovania individuálnych rozdielov i dodržiavania spoločne dohodnutých pravidiel, práv i povinností. Žiaci sú vedení k odmietaniu fyzického násillia i vulgárneho vyjadrovania. Osobným príkladom a profesionalitou budujeme priateľskú a otvorenú atmosféru v triedach i v škole. Netolerujeme agresívne, hrubé, vulgárne a nezdvorilé prejavy chovania žiakov. Disciplinárne priestupky riešime individuálne, nepripúšťame princíp kolektívnej viny a trestu. V každej triede na druhom stupni je ustanovená triedna samospráva. Žiaci sú povzbudzovaní k vytváraní triednych pravidiel správania. Starší žiaci sa stávajú patrónmi mladších žiakov. V škole je vytvorený systém školských slávností, pri ktorých sa schádzajú žiaci celej školy a súčasne sú mnohí odmeňovaní za aktívnu reprezentáciu školy v rôznych súťažiach a projektoch.</p>
<p>Kompetencie občianske – pripravovať žiakov ako slobodné a zodpovedné osobnosti, ktoré uplatňujú svoje práva a plnia si svoje povinnosti.</p>	<p>Ochrana zdravia a podpora zdravého životného štýlu je zreteľne formulovaná a dôsledne presadzovaná hodnota na našej škole. Učíme žiakov orientovať sa vo vlastnom citovom živote a v citových vzťahoch. Poskytujeme žiakom dostatok príležitostí k aktívnemu zapojeniu sa do rôznorodých kultúrnych aktivít ako účinkujúci, organizátori alebo účastníci. Žiaci sú vedení k ochrane prírody k pochopeniu základných ekologických súvislostí a environmentálnych problémov. Žiakov vedieme k triedeniu odpadov. Vo výučbe vytvárame dostatok príležitosti k pochopeniu vysokej hodnoty zdravia a prijatia zdravého životného štýlu ako základného životného postoja u žiakov. Pri riešení problémov kontaktujeme sociálnu pracovníčku, rodiča, školského psychológa.</p>
<p>Kompetencie pracovné – pomáhať žiakom poznávať a rozvíjať svoje schopnosti i reálne možnosti a uplatňovať získané vedomosti a zručnosti pri profesiovej orientácii</p>	<p>Vedíme žiakov k pozitívnemu vzťahu k práci. Pracovné činnosti sú zaradované do výučbovej činnosti pri každej vhodnej príležitosti. Laboratórne práce sú využívané ako príležitosť k rozvíjaniu pracovných návykov. Žiaci majú prístup k IKT v</p>

	<p>dobe vyučovania i mimo neho za podmienok stanovených školou, učia sa IKT využívať ako pracovný prostriedok. Žiaci sa podieľajú na zlepšovaní školského prostredia. Dôsledne žiakov vedieme k dodržiavaniu vymedzených pravidiel, ochrane zdravia a k plneniu svojich povinností a záväzkov. Netolerujeme prejavy vandalizmu. Cielene podporujeme a motivujeme žiakov k dosiahnutiu nimi zvoleného ďalšieho štúdia a budúceho povolania. Vedíme žiakov k objektívnemu seba hodnoteniu s reálnymi možnosťami pri profesionej orientácii. Výučbu dopĺňujeme o praktické exkurzie. Ponukou záujmových činností podnecujeme u žiakov zmysluplné využitie voľného času. Pripravujeme žiakov na prechod zo základnej školy na iný typ školy a do sveta práce.</p>
<p>Kompetencie v oblasti finančnej gramotnosti – pomáhať žiakovi orientovať sa a narábať s financiami v súčasnom svete.</p>	<p>Vedíme žiakov k tomu, aby vedeli posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné problémy rodiny, vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny, vedeli čo znamená žiť hospodárne, poznali hodnotu vecí ako výsledku práce, vedeli uviesť príklady a popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným mladým človekom.</p>
<p>Kompetencie v oblasti čitateľskej gramotnosti - čitateľská gramotnosť sa považuje za existenčnú a základnú kompetenciu vzdelaného človeka, bez ktorej nemožno dosiahnuť všetky ďalšie kompetencie..</p>	<p>Čoraz viac žiakov a dospelých osôb má problém so základnými jazykovými zručnosťami, ako je napríklad slovná zásoba a jazyková vybavenosť. Ide pritom o nevyhnutný základ pre vývoj vyšších úrovní čitateľskej gramotnosti. Našou úlohou bude formovať kladný vzťah detí a žiakov ku knihe a literatúre, organizovaním súťaží v čitateľských zručnostiach aj populudňajšími čitateľskými aktivitami v školskom klube detí. Pri rozvíjaní čitateľskej gramotnosti chceme využívať spoluprácu a pomoc rodičov pri domácom čítaní a zintenzívniť zaangažovanosť rodičov pri konkrétnych školských aktivitách.</p>

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED 1 by si mal osvojiť tieto kľúčové kompetencie (spôsobilosti):

(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakoľko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,

- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,

- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,
- (g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry**
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti, prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

Absolvent primárneho vzdelávania so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED 1 by si mal osvojiť nasledovné kľúčové kompetencie (spôsobilosti):

a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vyjadruje sa ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu jednoduchého písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- zvláda jednoduchou formou písomnú komunikáciu,
- dokáže určitý čas sústredene počúvať,
- je schopný vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie, rešpektuje dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými,

b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu,

c) kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- využíva základné formy informačnej a komunikačnej technológie,
- ovláda elementárne spôsoby práce s počítačom,
- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom

d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť

- ovláda základy čítania, písania, počítania a využíva ich k svojmu vzdelávaniu,
- používa termíny, znaky s symboly v spojitosti s konkrétnymi situáciami každodenného života,
- dokáže pracovať s pomocou učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých.,
- získané vedomosti, zručnosti a návyky dokáže uplatniť v praktických situáciách,
- e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy**
- dokáže popísať problém, vie na koho sa môže obrátiť o pomoc pri riešení problémov,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,
- f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)**
- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- uvedomuje si, že má svoje práva a aj povinnosti,
- čiastočne dokáže odhadnúť dôsledky svojich činov,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor a prijať názor iných,
- dokáže spolupracovať v skupine,
- je ohľaduplný k iným ľuďom,
- uvedomuje si potrebu ochrany svojho zdravia,
- g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry**
- vníma krásu umeleckých diel, ľudových tradícií, produktov ľudskej práce,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu)
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- nepoškodzuje kultúrno-historické dedičstvo a pozná ľudové tradície

Absolvent programu primárneho vzdelávania s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ISCED 1 získa predpoklady, aby v rámci svojich možností dokázal komunikovať, spolupracovať. Mal by mať osvojené základy používania materinského jazyka, štátneho jazyka, **základy sebaobslužných činností** a mal by mať osvojené tieto kompetencie:

- a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)**
- vyjadruje sa ústnou, písomnou formou podľa svojich schopností, adekvátne stupňu postihnutia,
- v materinskom jazyku na prijateľnej úrovni rozumie hovorenému slovu (textu),
- dokáže určitý čas počúvať, reagovať a vyjadriť svoj názor,
- b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia**
- dokáže používať základné matematické myslenie na riešenie rôznych životných situácií podľa svojich schopností,
- c) kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií**
- využíva základné informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,
- komunikuje pomocou elektronických médií s pomocou učiteľa,
- vie používať vyučovacie programy,
- d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť**
- osvojuje si postupy potrebné na získavanie nových poznatkov,
- teší sa z vlastných výsledkov,
- e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy**
- vníma problémové situácie v triede, oboznamuje sa s nimi, s pomocou pedagóga sa ich pokúša riešiť,

f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, má osvojené základy pre spoluprácu v skupine,
- uvedomuje si svoje vlastné potreby a využíva svoje možnosti,
- vníma, resp. si uvedomuje význam pozitívnej klímy v triede a svojím konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,
- je pripravený na reálny život tak, aby sa dokázal (s výraznou a sústavnou podporou) zaradiť do daných životných podmienok a dosiahol primeranú kvalitu života
- pomenováva alebo inak vyjadruje svoje pocity, prejavuje čo najviac samostatnosti v sociálnom prostredí,

g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať podľa svojich schopností na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- je oboznámený so základnými pravidlami a zvykmi súvisiacimi s úpravou

Pedagogické stratégie

- v oblasti rozumovej výchovy je našim cieľom rozvíjať u žiakov tvorivé myslenie, samostatnosť, aktivitu, sebahodnotenie.
- osobnostný a sociálny rozvoj budeme realizovať stimuláciou žiakov so slabšími vyučovacími výsledkami, podporou individuálnych schopností.
- pri prevencii drogových závislostí sa chceme zamerať aj na iné aktivity ako besedy, treba sústavne pôsobiť proti fajčeniu a alkoholickým nápojom cez koordinátora, rodičov a všetkých vyučujúcich, účelným využívaním voľného času i vlastným príkladom.
- chceme si všímať talent v jednotlivých oblastiach a rozvíjať ho do maximálnej možnej miery,
- viac budeme preferovať samostatnú prácu žiakov a ich cieľavedomé zvládanie učiva,
- dôležitým odporúčaním je pre nás potreba orientácie na pozitívne hodnotenie žiakov, najmä slabo prospievajúcich, pre zvýšenie vnútornej motivácie,
- orientovať sa na technické zručnosti žiakov vhodnou prípravou a zameraním, tým zabezpečiť ich ďalší profesionálny rast.

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia. Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť budeme využívať:

Motivačné metódy:

- motivačné rozprávanie (približovanie obsahu učenia),
- motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
- motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému),
- motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela),

Expozičné metódy budeme uplatňovať pri vytváraní nových poznatkov a zručností:

- rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie),
- vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva), - rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie),
- demonštračná metóda (demonštrácia obrazov),
- pozorovanie (cielené systematické vnímanie objektov a procesov),
- manipulácia s predmetmi (práca so symbolom, didaktická hra),

Problémové metódy:

- heuristická metóda (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení),
- projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Aktivizujúce metódy, sú dôležité pre realizáciu cieľov:

- diskusia (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému)
- situačná metóda (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov),
- inscenačná metóda (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie),
- didaktické hry (seba realizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti),
- kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny),
- dramatizácia (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.),
- simulácia (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami),
- kompozícia (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.)
- „A propos“: konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná interakcia, podľa rozprávania učiteľa, žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života, typické autentické rozhovory.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania:

- opakovanie a precvičovanie (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry, kvíz, domáce úlohy...),

Okrem uvedených vzdelávacích metód a foriem sa škola zapojí do ďalších akcií zameraných na podporu rozvoja kľúčových kompetencií žiakov:

- v rámci environmentálneho vzdelávania budeme realizovať krátkodobé projekty - prezentáciu projektov za využitia IKT pred fórom triedy (školy) o možnostiach ochrany prírody a vodných zdrojov, ako aj likvidácie čiernych skládok, v rámci prierezovej témy ENV v predmetoch prírodoveda, geografia, občianska výchova, slovenský jazyk a literatúra, technická výchova, výchova umením...
- zapojíme sa do zberu odpadových surovín, papier, hliníkový odpad
- pripravíme výstavu výtvarných prác s ENV tematikou v priestoroch školy, výstavných tabúl obce,
- v oblasti prevencie drogových závislostí pripravíme zorganizujeme rôzne druhy aktivít podľa celoročného plánu školy,
- zorganizujeme týždenný plavecký výcvik pre žiakov 5. ročníka, lyžiarsky výcvik pre žiakov vyšších ročníkov,
- žiaci v rámci exkurzií navštívia Prešov, planetárium, Spišský hrad a jeho blízke okolie,
- v spolupráci s obecným úradom pripravíme pre žiakov Mikuláša, Vianočnú akadémiu, Deň detí.

6 Zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

V zmysle platnej legislatívy je žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami žiak, ktorý má zariadením výchovného poradenstva a prevencie diagnostikované špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby. Špeciálnou výchovno-vzdelávacou potrebou je požiadavka na úpravu podmienok (obsahu, foriem, metód, prostredia a prístupov) vo výchove a vzdelávaní pre žiaka. Špeciálne výchovnovzdelávacie potreby vyplývajú zo zdravotného znevýhodnenia alebo nadania alebo vývinu žiaka v sociálne znevýhodňujúcom prostredí, zohľadnenie

ktorých mu zabezpečí rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj schopností, osobnosti, ako aj dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je spravidla:

- a) žiak so zdravotným znevýhodnením, t.j. - žiak so zdravotným postihnutím (s mentálnym postihnutím, so sluchovým postihnutím, so zrakovým postihnutím, s telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami, s viacnásobným postihnutím) - žiak chorý alebo zdravotne oslabený, žiak s vývinovými poruchami (poruchou aktivity a pozornosti, s vývinovou poruchou učenia, žiak s poruchou správania)
- b) žiak zo sociálne znevýhodneného (znevýhodňujúceho) prostredia
- c) žiak s nadaním.

Naša škola je otvorenou školou pre všetkých žiakov, teda aj pre žiakov zdravotne znevýhodnených, aj pre žiakov so ŠVVP, tiež pre žiakov, ktorí sú nadaní a talentovaní. Do procesu výchovy a vzdelávania sú zapojení pedagógovia aj inštitúcie – riaditeľ školy, pedagógovia, špeciálni pedagógovia, školský špeciálny pedagóg, školský psychológ, zariadenia špeciálneho pedagogického poradenstva, sociálny pracovník, lekár. Dôraz kladieme na individuálny prístup ku každému žiakovi vzhľadom na jeho druh postihnutia, individuálne schopnosti a predpoklady pre dosahovanie čo najlepších študijných výsledkov.

Integrovaní žiaci sa vzdelávajú podľa individuálnych vzdelávacích programov, ktoré poskytujú žiakom možnosť postupovať podľa vlastných schopností individuálnym tempom bez toho, aby boli stresovaní napredovaním ostatných žiakov.

IVP obsahuje základné informácie:

- o žiakovi, osobitostiach jeho diagnózy a prognózy na výchovno-vzdelávací proces,
- o požiadavkách na úpravu prostredia triedy, učebných postupov, organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu, učebných plánov a učebných osnov,
- o zabezpečení kompenzačných pomôcok, špeciálnych učebných pomôcok a personálnej pomoci
- riaditeľ školy pri zabezpečovaní nevyhnutných podmienok pre školskú integráciu spolupracuje so školským špeciálnym pedagógom alebo so špeciálnym pedagógom poradenského zariadenia.
- dôležitou súčasťou je tiež povinnosť zákonného zástupcu žiaka s ŠVVP pravidelne konzultovať problematiku vzdelávania svojho dieťaťa s triednym učiteľom a špeciálnym pedagógom (§ 32c ods. 3 školského zákona).

V škole pracujú pedagógovia s rozšírenou aprobáciou na špeciálnu pedagogiku. Ich činnosť je zameraná na priamu prácu so žiakmi formou individuálnych konzultácií, spoluprácu s ostatnými učiteľmi a rodičmi žiakov. Na vytváraní programu pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa podieľa aj výchovný poradca.

Škola rozhoduje o integrácii žiaka:

- na základe písomnej žiadosti zákonných zástupcov žiaka,
- po dôkladnom oboznámení sa s diagnózou a prognózou žiaka,
- po prerokovaní s pedagógmi, ktorí budú žiaka vzdelávať a prerokovaní na pedagogickej rade školy,
- po zabezpečení nevyhnutných materiálno-technických a odbornopersonálnych podmienok.

Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením - žiaci s mentálnym postihnutím

Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením sa uskutočňuje: v špeciálnych triedach, ktoré sa zriaďujú spravidla pre žiakov s rovnakým druhom zdravotného znevýhodnenia; časť výchovno-vzdelávacieho procesu sa môže uskutočňovať v triede

spoločne s ostatnými žiakmi školy; niektoré vyučovacie predmety alebo činnosti môže žiak absolvovať mimo špeciálnej triedy, v triedach spolu s ostatnými žiakmi školy podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu.

V celom výchovno-vzdelávacom procese treba mať na zreteli, že žiaci s mentálnym postihnutím majú nižšiu úroveň poznávacích, jazykových, pohybových a sociálnych schopností žiakov s mentálnym postihnutím v porovnaní s intaktnými žiakmi v triede. Majú spomalené tempo a znížený rozsah vnímania, nevydržia dlhší čas vnímať jeden objekt, vnímajú ho skôr náhodne než výberovo, nemajú záujem o detaily. Vnímajú postupne to, čo intaktní žiaci naraz. Nepostrehnú súvislosti a vzťahy vnímaného objektu. Nedostatočne diferencujú podobné predmety. Predstavy a pojmy si utvárajú na základe priameho zmyslového vnímania, preto sa im učivo sprostredkúva multisenzoricky (pomocou viacerých zmyslových vnemov). Ich predstavy sú neúplné, nepresné, útržkovité a nejasné. Zámerná pozornosť týchto žiakov je nestála, rýchlo sa unavia; preto je potrebné činnosti na vyučovacej hodine striedať s relaxáciou. Pri činnostiach vyžadujúcich zámernú pozornosť treba zväžiť množstvo zadaných úloh, inak bude stúpať chybovosť žiakov vo výkone. Pozornosť je prelietavá a krátkodobá. Majú pomalé tempo zapamätania si nového učiva, poznatok si udržia v pamäti iba krátky čas a vybavujú si ho často nepresne. Preto je veľmi dôležité viacnásobné opakovanie prebraného učiva. Skôr si zapamätajú vonkajšie znaky ako vnútorné logické súvislosti.

Na dosiahnutie rovnakého výsledku s intaktným žiakom potrebuje žiak s mentálnym postihnutím väčší počet opakovaní. Pre ich myslenie sú charakteristické nedostatky v analýze a syntéze, indukcii a dedukcii, v abstrakcii, porovnávaní. Obmedzená schopnosť abstrakcie a zovšeobecňovania sa prejavuje nedostatkami alebo neschopnosťou v osvojovaní pravidiel a všeobecných pojmov. Niektorí sa ich naučia naspamäť, ale nechápu ich význam a to, kde ich môžu použiť. Proces utvárania pojmov je u nich pomalší v porovnaní s intaktnými žiakmi. Zadanú úlohu začnú riešiť okamžite bez toho, aby sa najprv zorientovali v probléme. Majú sklon opakovať už použitý spôsob riešenia aj na iné zdanlivo podobné úlohy. Nedostatočne vnímajú logické súvislosti a časovú následnosť. Žiaci v matematických úlohách nevedia v akom poradí majú čiastkové úlohy riešiť. Pri zložených slovných úlohách sa najprv spoločne stanovujú postupy riešenia úlohy, až potom pracujú samostatne. Je potrebné im poskytnúť dostatok času na to, aby porozumeli novým informáciám. Žiakom treba ukázať, ako môžu práve získané vedomosti prakticky využiť v iných oblastiach činnosti. V závislosti od druhu a stupňa mentálneho postihnutia je reč narušená po obsahovej i formálnej stránke. Časté sú nedostatky v rozvoji fonemického sluchu – v nedostatočnej diskriminácii foném a nedostatky v artikulácii. Oneskorene u nich dozrieva fonemický sluch, resp. diferenciácia foném. Táto skutočnosť ovplyvňuje kvalitu nácviku čítania a písania. Dochádza k nedostatočnému rozlišovaniu podobne znejúcich hlások m/n, s/š, s/z, p/b, t/d. U žiakov 1. a 2. ročníka častými cvičeniami sluchového vnímania pomáhame zlepšovať schopnosť diferencovaného vnímania zvukov. Nácvik výslovnosti žiakov začíname postupne od pomenovávania predmetov a javov k nácviku vecných formulácií (pozdrav, poďakovanie, ospravedlnenie, krátky oznam, vyjadrenie jednoduchej prosby). Pre rečový prejav týchto žiakov je charakteristická nižšia slovná zásoba v porovnaní s normou, neprímeraný spôsob používania osvojenej slovnej zásoby a často aj nechápanie významu slov, ktoré používajú.

Základným cieľom vo výchovno-vzdelávacom procese je znižovať rozdiel medzi pasívnou a aktívnou slovnou zásobou, odstraňovať agramatickosť, budovať gramatickú stavbu jednoduchých viet a neskôr gramatickú zhodu v súvetiach. Poruchy, nedostatky a potreby žiakov s mentálnym postihnutím je potrebné rešpektovať a hľadať čo najprímernejšie metódy a formy práce na dosiahnutie vzdelávacích cieľov. Každý učiteľ, ktorý sa v triede podieľa na výchove a vzdelávaní žiaka s mentálnym postihnutím, by mal vo svojom predmete zohľadňovať špecifiká osobnosti a poznávacích procesov tohto žiaka. Väčší

dôraz by mal klásť na rozvíjanie komunikačnej schopnosti a na vytváranie sociálnych a praktických zručností.

Výchovno-vzdelávací proces by mal byť prepojený so skutočným životom, žiak by si mal osvojiť to, čo má pre neho praktický zmysel. V prípade ťažkostí pri osvojovaní si predpísaného učiva je možné žiakovi vypracovať individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka. Žiakovi s narušenou komunikačnou schopnosťou (symptomatickou poruchou reči) poskytuje individuálnu alebo skupinovú logopedickú terapiu školský logopéd.

Žiak s mentálnym postihnutím, ktorý sa vzdeláva v špeciálnej triede ZŠ sa nepovažuje za integrovaného. Pri vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím v špeciálnej triede ZŠ je vhodné využívať skupinové, kooperatívne a alternatívne formy vyučovania, ktoré umožňujú :

- a) diferenciaciu a individualizáciu edukácie – žiak s mentálnym postihnutím pracuje v skupine slabších žiakov, kde je nízky počet úloh, menšia náročnosť a väčší stupeň pomoci pri ich riešení,
- b) zamedzenie neprimeranej súťaživosti – ktorá vedie k zhoršeniu sociálneho postavenia žiaka s mentálnym postihnutím v triede,
- c) deľbu práce, komunikáciu, vzájomnú pomoc, spoluprácu – ktorých efektom je aj rozvíjanie sociálneho kontaktu medzi spolužiakmi a váženie si práce druhého,
- d) včleňovanie žiaka s mentálnym postihnutím do kolektívu triedy – rozvíjanie schopnosti žiakov spolupracovať a tolerovať sa navzájom.

V špeciálnej triede ZŠ je vhodné využívať prvky diferencovaného vyučovania, ktorého podstatou je zoskupovanie žiakov podľa schopností tak, aby bolo vyučovanie čo najefektívnejšie. Učiteľ mení počet zadávaných úloh, ich náročnosť, metódu a formu práce žiakov, stupeň pomoci pri ich riešení. Pri výchove a vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím využívame na sprostredkovanie informácií špeciálne výchovno-vzdelávacie metódy :

- metóda viacnásobného opakovania,
- metóda nadmerného zvýraznenia informácie,
- metóda multisenzorického sprostredkovania informácie,
- metóda optimálneho kódovania informácie,
- metóda sprostredkovania informácie náhradnými komunikačnými systémami,
- metóda intenzívnej motivácie,
- metóda algoritmickej kurikula,
- metóda zapojenia kompenzačných technických prostriedkov,
- metóda postupnej symbolizácie,
- metóda zapojenia náhradných kanálov,
- metóda pozitívnej psychickej tonizácie,
- metóda využívania inštrukčných médií,
- metóda aplikácie individuálnych edukačných programov.

V edukačnom procese sa snažíme čo najviac využívať názorné a praktické metódy. Využívame priamu manipuláciu s predmetmi, vytváranie nového produktu, interaktívne metódy, ako je tvorivá dramatika, zážitkové učenie, projektové vyučovanie. U žiakov s mentálnym postihnutím v nižších ročníkoch využívame na zapamätanie učiva najmä didaktické hry.

Hodnoteniu výsledkov vzdelávania predchádza pedagogická diagnostika žiaka s mentálnym postihnutím, napríklad zistenie úrovne čitateľských zručností (čítanie s porozumením a orientácia v texte), vhodného učebného štýlu žiaka, jeho silných a slabých stránok a sledovanie postupu a dosiahnutých výsledkov za určitý čas. Treba priebežne hodnotiť osobné výkony a pokroky žiaka. V priebežnom hodnotení čiastkových výsledkov

treba zohľadniť individuálne osobitosti a prihliadať na jeho aktuálnu psychickú a fyzickú disponovanosť.

Hodnotenie :

- obsahuje vyjadrenie kvality vedomostí, zručností a návykov žiaka vzhľadom na druh a stupeň jeho mentálneho postihnutia,
- nadväzuje na individuálny výchovno-vzdelávací program žiaka, na vytýčené ciele vzdelávania,
- poskytuje aj informácie o možnostiach rozvoja a skvalitnenia vzdelávania žiaka,
- vyzdvihuje individuálny pokrok v učení a v školskej práci žiaka,
- sprostredkuje žiakovi pohľad na jeho učenie, podporiť a posilniť žiaka k ďalšiemu vzdelávaniu (povzbudzovať a motivovať žiaka k učeniu),
- malo by byť sformulované tak, aby nemalo na žiaka negatívny dopad.

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím sa podľa § 94 ods. 2 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 245/2008 Z. z.) postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím sa uplatňuje pri vzdelávaní žiakov s touto diagnózou v základnej škole podľa § 94 ods.1 písm. a) a b) zákona č. 245/2008 Z. z., t.j. v špeciálnej základnej škole pre žiakov s mentálnym postihnutím a v ďalších školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, v špeciálnych triedach základných škôl alebo pri individuálnom začlenení.

Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov s mentálnym postihnutím v školách, kde sú vzdelávaní. Podľa § 97 ods. 5 zákona č. 245/2008 Z. z., základná škola podľa § 94 ods. 2 písm. a), ktorá vzdeláva žiakov s mentálnym postihnutím alebo s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným postihnutím, sa vnútorne člení podľa stupňa mentálneho postihnutia žiakov na :

- a) variant A pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia,
- b) variant B pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia,
- c) variant C pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia alebo pre žiakov s mentálnym postihnutím, ktorí majú aj iné zdravotné postihnutie, sú držiteľmi preukazu zdravotne ťažko postihnutých a nemôžu sa vzdelávať podľa variantu A alebo B. Väčšinou sú to žiaci z málo podnetného prostredia .

Na základe odporúčenia pedagogicko – psychologickkej poradne a špeciálno-pedagogickej poradne , lekára, po súhlase zákonného zástupcu sú títo žiaci vzdelávaní v špeciálnych triedach. Žiaci sú vzdelávaní podľa variantov A,B,C a podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracováva triedny učiteľ a učiteľ príslušného vzdelávacieho predmetu, ktorý žiaka vyučuje v spolupráci so špeciálnym pedagógom. Individuálny vzdelávací plán, ktorý je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, je pre integrovaného žiaka s mentálnym postihnutím:

- vzdelávanie vychádza aj z učebných osnov pre špeciálnu ZŠ pre žiakov s mentálnym postihnutím, pričom škola využíva učebnice pre špeciálne základné školy,
- rozhodujúcu úlohu vo VVP týchto žiakov zohráva využívanie názorných učebných pomôcok,

Žiaci sú hodnotení podľa aktuálnych Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov .

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ako kombinácie vedomostí, skúseností a postojov žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná.

Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom nasledujúcich cieľov:

- poskytnúť žiakom primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie nového,
- rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti,
- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,
- podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
- vyvážené rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumievať sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie.

Obsah primárneho vzdelávania pre žiakov s **ľahkým stupňom** mentálneho postihnutia je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

Podmienky prijímania

Podmienky prijímania žiakov do škôl pre žiakov s mentálnym postihnutím určuje § 7 ods. 1 až 4 vyhlášky č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách.

Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy špeciálna základná škola pre žiakov s mentálnym postihnutím – variant A, B, C nemá, čo vyplýva z charakteru postihnutia žiakov.

Charakteristika, špecifiká a dĺžka výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania Špecifiká výchovy a vzdelávania

Žiaci s ľahkým mentálnym postihnutím sú schopní používať jazyk účelne v každodennom živote, udržiavať konverzáciu a komunikovať bez výraznejších problémov, i keď sa ich reč vyvíja oneskorene. Je však obsahovo a rozsahovo chudobnejšia ako reč intaktných žiakov; je narušená po stránke obsahovej aj formálnej. Často sa vyskytuje dysgramatizmus. Väčšina z nich je nezávislá pokiaľ ide o sebaobsluhu a praktické manuálne zručnosti bežného života (hoci ich vývin je tiež oneskorený). Najmarkantnejšie problémy súvisia so vzdelávaním – mnohí z nich majú problémy s čítaním, písaním, počítaním. V porovnaní s normou majú problémy s učením, myslením, vnímaním, pozornosťou, pamäťou, abstrakciou, dedukciou, úsudkom, logickým myslením. Najvhodnejšia je pre nich edukácia zameraná na rozvíjanie ich schopností a kompenzáciu ich nedostatkov. Ich pracovná perspektíva je pomerne priaznivá –

väčšina z nich sa dokáže realizovať v zamestnaní s prevahou jednoduchšej manuálnej činnosti. Dôležité postavenie vo výchovno-vzdelávacom procese má pracovné vyučovanie, čomu musí zodpovedať materiálno-technické a priestorové vybavenie školy. V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva je možné žiakovi vypracovať individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.

Charakteristika výchovy a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

Žiaci so stredným mentálnym postihnutím sú vývinovo retardovaní a obmedzení vo všetkých zložkách komplexnej osobnosti. Majú závažnejšie problémy a poruchy hrubej i jemnej motoriky, mnohí majú pridružené zmyslové a telesné postihnutia. Vývin všetkých psychických funkcií je výraznejšie narušený a obmedzený. Prítomné sú poruchy vnímania, pozornosti, sústredenosti a pamäti. Myslenie je konkrétne a primitívne. Majú výrazne obmedzený vývin chápania a používania jazyka, obmedzené komunikačné zručnosti na úroveň izolovaných slov či krátkych viet, gramaticky a často aj obsahovo nesprávnych. Mnohí z nich komunikujú prostredníctvom náhradných komunikačných systémov. Sebaobslužné zručnosti a návyky vykonávajú na úrovni rôznych stupňov samostatnosti. Ich vzdelávací potenciál je obmedzený, ale niektorí žiaci si pod kvalifikovaným pedagogickým vedením dokážu osvojiť elementárne základy čítania, písania a počítania. Vzhľadom na nevyzretosť fonemického sluchu a ťažkosti v oblasti zrakovej diferenciacie sa spravidla využíva metóda globálneho čítania.

Vzdelávanie je zamerané na :

- maximálny možný rozvoj žiakov s mentálnym postihnutím po stránke psychickej, fyzickej a emocionálnej,
- na kompenzáciu ich nedostatkov s cieľom optimálne ich pripraviť na praktický život,
- schopnosť žiakov osvojiť si základy vzdelania a pokračovať vo vzdelávaní v praktickej škole.

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov **so stredným stupňom mentálneho postihnutia** je :

- rozvíjať kognitívne a psychomotorické procesy, všestrannú komunikáciu,
- rozvíjať individuálne schopnosti a predpoklady mentálne postihnutých žiakov tak, aby si osvojili vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré dokážu využiť v osobnom živote,
- zamerať sa na pripravenosť v praktickom živote s možnosťou prirodzenej integrácie do spoločnosti a stali sa jej prirodzenou súčasťou,
- podnecovať žiakov k mysleniu na podklade názoru a k riešeniu problémov,
- učiť žiakov chrániť si svoje zdravie a zdravie iných.

Žiaci s ťažkým mentálnym postihnutím majú veľmi výrazne narušený a limitovaný vývin vo všetkých oblastiach – komunikácie, motoriky, sensoriky, sebaobsluhy, kognície, sociálnej adaptácie. Závažné poruchy zasahujú hrubú aj jemnú motoriku, preto sa mnohí nenaučia stáť, chodiť, nezvládajú sebaobsluhu. Komunikujú pomocou významových zvukov, slabík, príp. slov, ktorými vyjadrujú viacero významov. Pre orientáciu v okolí a na podporu komunikačnej schopnosti sa využíva sociálne čítanie a alternatívna a augmentatívna komunikácia. Celoživotne sú závislí od starostlivosti iných osôb. Žiaci s hlbokým mentálnym postihnutím majú iba nepatrnú alebo žiadnu schopnosť samostatne uspokojovať svoje základné potreby. Ich motorika, sensorika, sebaobsluha, komunikácia, kognícia a sociálna adaptácia sú na rudimentárnej úrovni. Väčšina týchto osôb je imobilná alebo výrazne obmedzená v pohybe, spravidla inkontinentná. Expresívna zložka reči sa u nich nevyvíja. Na podporu komunikačnej schopnosti sa využíva komunikácia dotykom, ukazovaním, predmetová komunikácia. Vo väčšine prípadov je ťažké mentálne postihnutie spojené s ťažkými postihnutiami hybnosti, epilepsiou, poškodeniami zrakového a sluchového vnímania, seba poškodzovaním. Sú odkázaní na celoživotnú starostlivosť.

Cieľom primárneho vzdelávania žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia je

- umožniť žiakovi spoznávať svoje vlastné rozvojové možnosti, postupovať pri jeho vzdelávaní podľa vlastných schopností, individuálnym tempom,
- prispievať k maximálnemu rozvoju osobnosti žiaka, primerane k jeho schopnostiam a predpokladom,
- pripraviť žiaka na bežný život primerane k jeho schopnostiam.

Dĺžka výchovy a vzdelávania

Špeciálna základná škola - **variant A má deväť ročníkov** s možnosťou zriadenia prípravného ročníka. Podmienky prijímania žiakov do škôl pre žiakov s mentálnym postihnutím určuje § 7 ods. 1 až 4 vyhlášky č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách.

Vzdelávacie štandardy špeciálna základná škola pre žiakov s mentálnym postihnutím – variant A nemá.

Špeciálna základná škola – **variant B má desať ročníkov** s možnosťou zriadenia prípravného ročníka.

Žiakovi skončilo plnenie povinnej školskej dochádzky, ak od začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky absolvoval desať rokov vzdelávania, alebo dňom 31. augusta príslušného školského roka, v ktorom žiak dovŕšil 16.rok veku (§ 22 ods.1 zákon č. 245/2008).

Žiakovi s ťažkým zdravotným postihnutím môže riaditeľ školy umožniť vzdelávanie až do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 18. rok veku (podľa § 22 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z.).

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sa vzdelávajú podľa **individuálnych vzdelávacích programov**. Pri organizácii vyučovania sa odporúča predovšetkým blokové vyučovanie. V prípade, že žiak zvládol obsah vzdelávania a splnil kritéria na prijatie do špeciálnej základnej školy - variant B, môže tam byť preradený. Žiakovi s ťažkým stupňom alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia a narušenou komunikačnou schopnosťou (symptomatickou poruchou reči) poskytuje individuálnu alebo skupinovú logopedickú intervenciu školský logopéd.

Dĺžka vzdelávania :Vyučovacie čas žiaka je 20 hodín týždenne. Vyučovacie hodiny vzhľadom na psychické osobitosti detí sú členené do kratších časových úsekov. Dĺžka časových úsekov sa stanovuje individuálne.

Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o ziskanom vzdelaní

Na vysvedčení posledného ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania nasledovne: „Žiak (žiačka) získal (získala) primárny stupeň vzdelania.“. Ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku uvedú sa aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzke a to nasledovne: „Žiak (žiačka) ukončil (ukončila) povinnú školskú dochádzku.“.

Povinné personálne zabezpečenie

Pedagogickí zamestnanci spĺňajú kvalifikačné požiadavky stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi, preukazujú odborné a osobnostné spôsobilosti, ktoré využívajú pri pedagogickej komunikácii, motivácii žiakov, ich diagnostikovaní, hodnotení, pozitívnom riadení triedy, riadia svoje sebarozvíjanie a celoživotné vzdelávanie v odbornej oblasti a osobnostnom raste, ako súčasť kolektívu pedagógov sú schopní vzájomnej efektívnej a ľudsky podporujúcej komunikácie, spolupráce, tímovej práce a kooperatívneho riešenia problémov.

Vedúci pedagogickí zamestnanci :svojimi manažérskymi, organizačnými a pedagogickými schopnosťami vytvárajú predpoklady pre fungujúci, motivovaný spolupracujúci kolektív s profesionálnou klímou a podporujúcim prostredím, starajú sa o svoj odborný a osobnostný rast, ako aj všetkých členov kolektívu a vytvárajú pre tento ich rast podmienky, sú schopní

poradiť učiteľom a obhájiť ich pred negatívnymi faktormi, ktoré by nepriaznivo ovplyvňovali ich pedagogické pôsobenie.

Asistent učiteľa : pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia.

Žiaci s vývinovými poruchami učenia

V škole pracujeme so žiakmi, ktorým boli na základe psychologického a špeciálno-pedagogického vyšetrenia diagnostikované vývinové poruchy učenia:

- dyslexia – porucha čítania,
- dysgrafia – porucha písania,
- dysortografia – porucha pravopisu,
- dyskalkulia – porucha schopnosti operovať s číselnými symbolmi,

Na základe odporúčenia Pedagogicko – psychologickej poradne a po súhlase zákonného zástupcu sú títo žiaci integrovaní do bežných tried. Žiaci sú vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracováva triedny učiteľ a učiteľ príslušného vzdelávacieho predmetu, ktorý žiaka vyučuje v spolupráci so špeciálnym pedagógom. Individuálny vzdelávací plán, ktorý je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak nemôže postupovať podľa učebných osnov daného ročníka. Veľký dôraz pri vzdelávaní týchto žiakov kladieme na prácu špeciálnych pedagógov, ktorí sa individuálne venujú žiakom podľa poruchy učenia. Vyučujúci sa pri svojej práci riadia Metodickými pokynmi k výchove a vzdelávaniu žiakov s vývinovými poruchami učenia v ZŠ schválenými MŠ SR, žiaci sú hodnotení podľa osobitného predpisu na hodnotenie a klasifikáciu žiakov s vývinovými poruchami učenia.

Žiaci s poruchami správania

V škole pracujeme so žiakmi, ktorí majú diagnostikovanú

- poruchu pozornosti s hyperaktivitou – ADHD/ADD, prejavuje sa hlavne nedostatočnou schopnosťou sústrediť sa,
- hyperaktivitu a impulzivitu, neprimeranú komunikatívnosť, okamžité reagovanie na všetky podnety z okolia.

Týchto žiakov vzdelávame podľa individuálnych vzdelávacích programov, ktoré vypracúvajú triedni učitelia v spolupráci so špeciálnym pedagógom a vyučujúcim daného žiaka. Kľúčovú úlohu vo vzdelávaní týchto žiakov zohráva prístup vyučujúcich, nadviazanie pozitívneho kontaktu medzi učiteľom a žiakom.

Učitelia sa pri vzdelávaní snažia eliminovať predmety a podnety z okolia, ktoré môžu spôsobovať rozptyľovanie ich pozornosti. Pri vzdelávaní týchto žiakov učitelia spolupracujú s ich rodičmi. Hodnotenie žiakov sa uskutočňuje v zmysle metodických pokynov.

Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia

Sociálne znevýhodnené (znevýhodňujúce) prostredie (SZP) definujeme ako „prostredie, ktoré vzhľadom na sociálne (jazykové, kultúrne) podmienky neposkytuje dostatok primeraných podnetov pre kognitívny rozvoj dieťaťa a nepodporuje jeho efektívnu socializáciu a osobnostný rozvoj“. Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je znížiť alebo odstrániť potenciálne hendikepy, ktoré vyplývajú z tohto znevýhodnenia tak, aby sa vytvorili podmienky pre efektívne vzdelávanie a zabezpečil sa im rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelaniu. Možnosti kompenzácie znevýhodňujúceho prostredia v škole:

- prispôbiť metódy a postupy pri vzdelávaní tak, aby sa eliminovali a kompenzovali obmedzenia žiaka spôsobené znevýhodňujúcim prostredím,
- vytvárať podmienky a motiváciu pre žiakov zo SZP a ich rodičov pre pravidelnú dochádzku na vyučovanie,

- venovať zvýšenú pozornosť včasnemu riešeniu vzdelávacích problémov, využívať pomoc asistenta učiteľa a iné dostupné možnosti pomoci odborníkov,
- realizovať ciele aktivity na podporu spolupráce rodičov žiakov zo SZP,
- umožniť vyššiu mieru individuálneho prístupu vo vzdelávacom procese,
- zabezpečiť efektívnu kompenzáciu aj prostredníctvom nižšieho počtu žiakov v triede,
- zapájať žiakov do aktivít, v ktorých môžu prejavovať a uplatniť svoje schopnosti.

Na I. stupni v nultých ročníkoch a ročníkoch 1.- 4. ZŠ, na II. stupni v ZŠ kde je väčší počet žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, pracujú asistenti učiteľa, ktoré sa podieľajú na utváraní podmienok nevyhnutných na prekonávanie jazykových, zdravotných a sociálnych bariér žiakov pri zabezpečovaní výchovnovzdelávacieho procesu. Dôležitú úlohu zohrávajú pri zvýšení hodnoty a vzdelávania a podiele rodiny na procese vzdelávania.

7 Učebné plány Inovovaný učebný plán pre základné školy s vyučovacím jazykom slovenským na školský rok 2019/2020 pre 1.2.3.4. A a 5. 6.7. 8. 9. A ročník ZŠ

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	ročník 1./dot.	ročník 2./dot.	ročník 3./dot.	ročník 4./dot.	ročník 5./dot.	ročník 6./dot.	ročník 7./dot.	ročník 8./dot.	ročník 9./dot.
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	9	8/1	7/1	7	5	5	4/1	5	5
	Anglický jazyk	1	1	3	3	3/2	3/1	3	3/1	3/1
	Nemecký/Ruský jazyk	*	*	*	*	*	*	0/2	0/2	0/2
Človek a príroda	Prvouka	1/1	2	*	*	*	*	*	*	*
	Prírodoveda	*	*	1/1	2	*	*	*	*	*
	Fyzika	*	*	*	*	*	2	1	2	1
	Chémia	*	*	*	*	*	*	2	2	1
	Biológia	*	*	*	*	2	1	2	1	1
Človek a spoločnosť	Vlastiveda	*	*	1	2	*	*	*	*	*
	Dejepis	*	*	*	*	1	1/1	1	1	2/1
	Geografia	*	*	*	*	2	1/1	1	1	1
	Občianska náuka	*	*	*	*	*	1	1	1	1
Človek a hodnoty	Etická výchova / Náboženská výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4/1	4	4	4/1	4/1	4/1	4	5
	Informatika	*	*	1	1	1	1	1	1	1
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	*	*	1	1	*	*	*	*	*
	Technika	*	*	*	*	1	1	1	1	1
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	*
	Výtvarná	2	2	1	1/1	1	1	1	1	1

	výchova									
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Povinné hodiny spolu		20	20	23	25	24	25	26	27	25
Voliteľné hodiny		2	3	2	1	3	4	4	3	5
Spolu		22	23	25	26	27	29	30	30	30

Inovovaný učebný plán pre základné školy s vyučovacím jazykom slovenským na školský rok 2019/2020 pre 1.B,C,D,E,F,G, 2B, 3. a 4. ročníky ZŠ

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	ročník 1./dot.	ročník 2./dot.	ročník 3./dot.	ročník 4./dot.
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	9	8/1	7/1	7
	Anglický jazyk	*	*	3	3
	Hry s rečou	1	1	*	*
Človek a príroda	Prvouka	1/1	2	*	*
	Prírodoveda	*	*	1/1	2
Človek a spoločnosť	Vlastiveda	*	*	1	2
Človek a hodnoty	Etická výchova / Náboženská výchova	1	1	1	1
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4/1	4	4
	Informatika	*	*	1	1
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	*	*	1	1
	Technika	*	*	*	*
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1	1	1
	Výtvarná výchova	2	2	1	1/1
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2
Povinné		20	20	23	25

hodiny spolu					
Voliteľné hodiny		2	3	2	1
Spolu		22	23	25	26

Inovovaný učebný plán pre základné školy s vyučovacím jazykom slovenským na školský rok 2019/2020 pre 5.B/5.C, 6.B, 7. 8. 9. ročník ZŠ

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	ročník 5.B/C/dot.	ročník 6.B /dot.	ročník 7/dot.	ročník 8/dot.	ročník 9/dot.
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5	5	4/1	5	5
	Anglický jazyk	3	3	3	3	3
Človek a príroda	Fyzika	*	2	1	2	1
	Chémia	*	*	2	2	1
	Biológia	2	1	2	1	1
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	1	1	1	2/1
	Geografia	2	1	1	1	1
	Občianska náuka	*	1	1	1	1
Človek a hodnoty	Etická výchova / Náboženská výchova	1	1	1	1	1
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4/1	4/1	4/1	5
	Informatika	1	1	1	1	1
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	2	2	2	2	2
	Technika	1	1	1	1	1
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1	1	1	1
	Výtvarná výchova	1/1	1/1	1	1	1
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2	2
Povinné hodiny		24	25	26	27	25

spolu						
Voliteľné hodiny		3	4	4	3	5
Spolu		27	29	30	30	30

Poznámky

1. Rozdelenie tried na skupiny a zriaďovanie skupín sa uskutočňuje v zmysle vyhlášky MŠ SR č. 320/2008 Z. z. o základnej škole v znení vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 224/2011 Z. z. podľa podmienok školy. Vo vyučovacích predmetoch vzdelávacej oblasti Človek a príroda sa rozdelenie žiakov odporúča pri tých témach, kde sa vyžaduje nadobúdanie a overovanie praktických zručností žiakov.

2. Vo vyučovacom predmete technika riaditeľ školy zohľadní personálno-odborné a materiálno-technické podmienky školy tak, aby v každom ročníku boli zastúpené témy tematických celkov Technika a Ekonomika domácnosti.

3. Voliteľné (disponibilné) hodiny použila škola na dotvorenie školského vzdelávacieho programu na vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu. Základná škola postupuje v školskom roku 2018/2019 podľa platných vzdelávacích štandardov. Škola zvýšila v školskom roku z rámca disponibilných hodín minimálnu hodinovú dotáciu:

v 1. ročníku primárneho vzdelávania v predmete prvouka o 1 vyučovaciu hodinu (počet 2) , nový predmet anglický jazyk s vytvorením vzdelávacích štandardov, nový predmet hry s rečou pre žiakov so ŠVVP o 1 vyučovaciu hodinu,

v 2. ročníku posilnila matematiku, anglický jazyk a slovenský jazyk o 1 vyučovaciu hodinu,

v 3. ročníku posilnila vyučovanie slovenského jazyka a prírodovedy o 1 vyučovaciu hodinu,

v 4. ročníku posilnila výtvarnú výchovu o 1 vyučovaciu hodinu. Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP - mení sa kvalita vzdelávacieho štandardu smerom k jeho posilneniu.

V 5. ročníku nižšieho stredného vzdelávania boli disponibilné hodiny zvýšené pre anglický jazyk o 2 hodiny (5) a v matematike o 1 hodinu (5). V 5.B a 5.C pre žiakov so ŠVVP bol vytvorený nový predmet pracovné vyučovanie s počtom hodín 2. Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP - mení sa kvalita vzdelávacieho štandardu smerom k jeho posilneniu.

V 6. ročníku sú posilnené predmety o 1 vyučovaciu hodinu : anglický jazyk, dejepis, geografia, matematika. V 6.B pre žiakov so ŠVVP bol vytvorený nový predmet pracovné vyučovanie s dotáciou 2 hodiny, posilnená matematika o 1 vyučovaciu hodinu a výtvarná výchova o 1 vyučovaciu hodinu. Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP - mení sa kvalita vzdelávacieho štandardu smerom k jeho posilneniu.

V 7. ročníku sú posilnené predmety slovenský jazyk a literatúra a matematika o 1 vyučovaciu hodinu. Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP - mení sa kvalita vzdelávacieho štandardu smerom k jeho posilneniu. Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP - mení sa kvalita vzdelávacieho štandardu smerom k jeho posilneniu. Z rámca voliteľných hodín sa vyučuje na základe záujmu nemecký a ruský jazyk v časovej dotácii 2 vyučovacie hodiny týždenne.

V 8. ročníku bola posilnená výučba anglického jazyka o 1 vyučovaciu hodinu, z rámca voliteľných hodín sa vyučuje na základe záujmu nemecký a ruský jazyk v časovej dotácii 2 vyučovacie hodiny týždenne.

Nad rámec povinných voliteľných hodín škola vytvorila pre žiakov s vývinovými poruchami učenia nový predmet : Rozvíjanie špecifických schopností pre žiakov v triedach : 3.B,4.B,5.A, 5.B,5.C,6.B,7.A,8.A,9.A. Vyučujúcim je školský špeciálny pedagóg, ktorý pracuje podľa vytvorených učebných osnov a tematického plánu.

V **9. ročníku** bola posilnená výučba anglického jazyka o 1 vyučovaciu hodinu, učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP - mení sa kvalita vzdelávacieho štandardu smerom k jeho posilneniu, z rámca voliteľných hodín sa vyučuje na základe záujmu nemecký a ruský jazyk v časovej dotácii 2 vyučovacie hodiny týždenne, učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP, pokračuje sa vo výučbe informatiky (nový predmet) s dotáciou 1 hodiny a vytvorením učebných osnov, dejepis je posilnený 1 vyučovacou hodinou - učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP - mení sa kvalita vzdelávacieho štandardu smerom k jeho posilneniu.

4. Škola je povinná z rámca voliteľných hodín ponúknuť žiakom 7. – 9. ročníka ako druhý cudzí jazyk jeden z jazykov: nemecký jazyk, ruský jazyk podľa možností školy a záujmu žiakov, a to najmenej 2 vyučovacie hodiny týždenne.

5. Škola poskytuje vzdelávanie v rámci primárneho vzdelávania aj v nultom ročníku. Celkový týždenný počet vyučovacích hodín v nultom ročníku je 22 hodín. Učebný plán a učebné osnovy pre nultý ročník vypracuje škola podľa potrieb a rozvojových možností konkrétnej skupiny žiakov, vychádzajúc zo štátnych vzdelávacích programov pre predprimárne vzdelávanie a primárne vzdelávanie.

6. Pri prestupe žiaka prijímajúca škola v prípade zistených odlišností zohľadní žiakovi ich kompenzáciu spravidla v priebehu jedného školského roku.

7. Škola môže po prerokovaní v rade školy v školskom vzdelávacom programe stanoviť vyšší celkový počet hodín, najviac však na 108 hodín na 1. stupni a na 161 hodín na 2. stupni. Ak sa škola rozhodne zvýšiť počet hodín, tieto sú financované z vlastných zdrojov.

8. Podľa tohto rámcového učebného plánu sa vzdelávajú aj žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí sú v triede začlenení v rámci školskej integrácie, a to s uplatnením špecifik podľa bodu 7.1. Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením.

9. Učebné osnovy základnej školy tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Obsahujú :

Charakteristiku predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Rozvíjajúce ciele, spôsobilosti, predmetové vychádzajú z kľúčových spôsobilostí.

Témy, prostredníctvom, ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Požiadavky na výstup.

Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Hodnotenie predmetu

Spolu povinná časť		18	19	20	20	21	21	22	22	22	185
Voliteľné hodiny		4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
Spolu : povinná časť + voliteľné hodiny		22	23	24	24	25	25	26	26	26	221

ISCED 1												
Školský rámcový učebný plán pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom slovenským												
Vzdelávacia oblasť	Predmet	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	SPOLU
Jazyk a komunikácia	Rozvíjanie komunikačnej schopnosti	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	34
	Rozvíjanie sociálnych zručností	2+1 3	2+1 3	2+1 3	2	2	2	1	1	1	1	19
	Rozvíjanie grafomotorických zručností	2	2	2	1+1 2	1+1 2	1+1 2	1	1	1	1	16
Človek a príroda	Vecné učenie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Človek a hodnoty	Náboženská výchova	*	*	*	*	*	*	1	1	1	1	4
Matematika a práca s informáciami	Matematika	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
	Informatika	*	*	*	*	*	*	1	1	1	1	4
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	2	2	2	3	3+1 4	3+1 4	2,5+ 1,5 4	2,5+ 1,5 4	2,5+ 1,5 4	2,5+ 1,5 4	33
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1+1 2	1+1 2	1+1 2	1+1 2	1+1 2	1+1 2	1+1 2	1+1 2	1+1 2	1+1 2	20
	Hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Zdravie a pohyb	Zdravotná telesná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
Spolu povinná časť		18	18	18	18	17	17	17	17	17	17	174
Voliteľné hodiny		2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	26
Spolu:		20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	200

Poznámky

1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.
2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. V popoludňajšom vyučovaní má vyučovacia hodina 40 minút. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu

vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom logopéda, školského špeciálneho pedagóga s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.

3. V 5. až 9. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa vyučujú v skupinách s maximálnym počtom 6 žiakov. Skupiny sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

4. V 5. až 9. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede príslušného ročníka. Ak je skupina utvorená zo žiakov najbližších ročníkov, najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede najnižšieho ročníka. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

5. Vyučovacie predmet pracovné vyučovanie sa vyučuje v dvojhodinových celkoch.

6. Pri vyučovaní predmetu informatická výchova spravidla pri počítači sedí jeden žiak.

7. Učebné osnovy v špeciálnych triedach - tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Obsahujú :

Charakteristiku predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Rozvíjajúce ciele, spôsobilosti, predmetové vychádzajú z kľúčových spôsobilostí.

Témy, prostredníctvom, ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Požiadavky na výstup.

Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Hodnotenie predmetu

8 Učebné osnovy

Učebné osnovy základnej školy tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Obsahujú :

Charakteristiku predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Rozvíjajúce ciele, spôsobilosti, predmetové vychádzajú z kľúčových spôsobilostí.

Témy, prostredníctvom, ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Požiadavky na výstup.

Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Hodnotenie predmetu

9 Začlenenie prierezových tém

Rýchlo sa meniaci realita súčasnej globalizovanej spoločnosti s novými technológiami a sociálnymi zmenami ovplyvňuje postoje, hodnotový systém žiakov a ich konanie. Táto skutočnosť sa musí odraziť aj vo vzdelávaní. Vhodným prostriedkom na to sú prierezové témy, ktoré sa svojím obsahom a výchovným zameraním premietajú do vymedzených

vzdelávacích oblastí, dopĺňajú ich, prepájajú ich obsah s aktuálnym dianím v spoločnosti, s každodennou žitou skúsenosťou žiaka a konkrétnej triedy. V tomto zmysle prierezové témy priaznivo ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov.

Prierezové témy sa realizujú ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov. Problematika prierezových tém sa prelína rôznymi oblasťami života, v dôsledku čoho môže byť začlenená do rôznych vyučovacích predmetov. V tomto prípade sa v iŠkVP vo všeobecnej časti uvádzajú len ciele prierezovej témy, prípadne vyučovacie predmety, v ktorých sú napĺňané. Ciele sú napĺňané v rámci vyučovania konkrétnych predmetov, nie je potrebné ich osobitne zaznamenávať v triednej knihe.

V primárnom vzdelávaní majú prierezový charakter nasledujúce témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Environmentálna výchova

Mediálna výchova

Multikultúrna výchova

Regionálna výchova a ľudová kultúra

Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

Ochrana života a zdravia.

Prierezový charakter má aj finančné vzdelávanie.

Prierezové témy realizujeme viacerými spôsobmi :

- sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú v učebných osnovách jednotlivých predmetov,
- formou účelových cvičení (ochrana života a zdravia, dopravná výchova, osobnostný a sociálny rozvoj),
- formou záujmovej mimoškolskej činnosti (mediálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, ochrana života a zdravia, environmentálna výchova),
- triednickými hodinami s cieľným zameraním (protichrípkové opatrenia - ochrana života a zdravia, školský poriadok – ochrana života a zdravia, dopravná výchova, ľudské práva, šikanovanie a pod.) ,
- organizovaním mimoškolských podujatí prezentácia projektov, akadémie, literárne, hudobné a výtvarné podujatia, športové školské súťaže, projekty s tematikou dopravnej bezpečnosti, ochrany zdravia, regionálnej výchovy a tradičnej kultúry, environmentálnej výchovy,
- vydávaním občasníka Sviniarik – mediálna výchova,
- zberom odpadových surovín a starostlivosťou o areál školy – environmentálna výchova,
- účasťou na kultúrnych podujatiach a výchovných koncertoch – osobnostný a sociálny rozvoj,
- účasťou na preventívnych programoch v spolupráci s políciou v Jarovniciach – dopravná výchova, osobnostný a sociálny rozvoj – šikanovanie, agresivita a iné patologické javy v živote žiakov, ochrana života a zdravia – používanie legálnych a nelegálnych návykových látok

Všetky podujatia sú súčasťou plánu práce na príslušný školský rok, uvedené v mesačných plánoch.

Osobnostný a sociálny rozvoj :

Cieľom uplatňovania prierezovej témy Osobnostný a sociálny rozvoj je prispieť k tomu, aby žiak:

- porozumel sebe a iným;
- optimálne usmerňoval vlastné správanie a prejavovanie emócií;
- uprednostňoval priateľské vzťahy v triede i mimo nej;

- osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce;
- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce;
- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;
- rešpektoval rôzne typy ľudí, ich názory a prístupy k riešeniu problémov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom živote.

Sústavne sa rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytujeme žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to rozvíjanie osobných a sociálnych spôsobilostí, ktoré spätne akademický rozvoj podporujú. Aby žiak získal kvalitné vzdelanie, k tomu je potrebné, aby si už od primárneho vzdelávania rozvíjal sebareflexiu (rozmýšľal o sebe), spoznával sám seba, dvoje dobré ale aj slabé stránky, rozvíjal si sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvdelávanie. V tejto súvislosti je potrebné aby sa naučil uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, podporovať u žiakov rozvoj schopnosti uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov (šikanovanie, agresivita, užívanie návykových látok), získaval a udržal si osobnostnú integritu, pestoval kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu. V tejto prierezovej téme sa uplatňuje aj vzdelávanie k ľudským právam ale aj rodinnej výchove. Téma sa prelína všetkými obsahovými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Najviac priestoru má v predmete etická výchova, ale uplatňujeme ju aj v náukových predmetoch. Témy realizujeme prakticky, prostredníctvom modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Cieľom uplatňovania prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote. .

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov je príprava na zodpovedné partnerské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii témy je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov na 1. stupni je príprava na zodpovedné medziľudské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami.

Cieľom uplatňovania prierezovej témy Environmentálna výchova je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné pravidlá a zručnosti pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie;
- rozpoznať hlavné zmeny vo svojom okolí na základe pozorovania prírody;
- rozpoznať hlavné charakteristiky rôznych druhov životného prostredia;
- poznať a vyberal konkrétne možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu svojho životného prostredia;
- podieľal sa aktívne na zveľadňovaní životného prostredia školy a jej okolia;

- správal sa šetrne k prírodným zdrojom, uskomnil sa v spotrebe, ktorá zaťažuje životné prostredie.

Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti, ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primerané a pre nich vhodné - chrániť rastliny, zvieratá, neživú prírodu, mať kladný vzťah k domácim zvieratám ale aj k zvieratám v prírode, k rastlinám, triediť odpad, zbierať druhotné suroviny a pod.. Zároveň je dôležité posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu etických hodnôt prostredia. Environmentálna výchova sa prelína všetkými predmetmi, predovšetkým je začlenená do predmetov prírodoveda, vlastiveda, biológia, geografia, chémia, fyzika, výtvarná výchova, etická výchova, pracovné vyučovanie. Realizuje sa prostredníctvom jednotlivých tém vyučovacích predmetov, praktických činností a pozorovania, projektov, hier s environmentálnou a ekologickou problematikou, relaxačných cvičení, vychádzok, exkurzií, zapájaním žiakov do súťaží a pod. Pre žiakov primárneho vzdelávania zabezpečujeme školu v prírode a prímestskú školu v prírode. Takisto aktivity ŠKD majú environmentálne zameranie, ako aj viaceré krúžky.

Cieľom uplatňovania prierezovej témy Mediálna výchova je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- pochopil a rozlíšil pozítiva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- osvojil zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov;
- nadobudol základy zručností potrebných na využívanie médií.

Žiaci sú už vo veku 7-11 rokov vystavení vplyvom médií - nielen elektronických ale aj tlačených - rôznych časopisov. Vo veľkej obľube sú najmä televízia a počítač. Nie každý žiak dokáže ich obsah selektovať, preto sa čoraz viac do popredia dostáva potreba rozvíjať u žiakov mediálnu kompetenciu, ktorá by umožnila žiakom osvojiť si stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty, čo znamená, že učiteľ by mal viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, primerane veku sa v ňom orientovali. Prierezová téma sa uplatňuje hlavne v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, etická výchova, informatická výchova, informatika, občianska náuka, prírodoveda a vlastiveda. Ďalej prierezovú tému realizujeme zapájaním žiakov do projektu Sme v škole (spolupráca s denníkom SME a Slovnaft a.s.), spoluprácou so Sviniarikom (príspevky žiakov zo života školy), zapájaním žiakov do súťaží.

Cieľom uplatňovania prierezovej témy Multikultúrna výchova je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- spoznával rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry;
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí.

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Predpokladaným výstupom je žiak, ktorý pozná svoju aj iné kultúry, históriu, zvyky, tradície, akceptuje ich a dokáže s ich predstaviteľmi spolupracovať. Multikultúrna výchova sa dotýka aj medziľudských vzťahov v škole, vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi navzájom, medzi školou a rodinou, v tomto smere je jej cieľom dosiahnuť rovnoprávny prístup k všetkým žiakom - pochádzajúcim z najrôznejšieho sociálneho a kultúrneho zázemia. Multikultúrna výchova je začlenená hlavne do predmetov dejepis, občianska náuka, geografia, výtvarná výchova, hudobná výchova, náboženská a etická výchova, uplatňovaním vhodných príkladov ju rozvíjame i na hodinách slovenského jazyka a literatúry, cudzích jazykov, biológii. Rozvíjať rešpekt pre ľudské bytosti, základné

slobody, vedieť prijať aj iné názory a pochopiť kultúrne odlišnosti, pripraviť dieťa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti realizujeme aj zapojením do projektu Škola priateľská k deťom v spolupráci s UNICEF Slovensko.

Cieľom uplatňovania prierezovej témy Regionálna výchova a ľudová kultúra je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozširoval a rozvíjal svoje znalosti o historických, kultúrnych a prírodných hodnotách svojho regiónu;
- vytváral si pozitívny vzťah k svojmu bydlisku, obci, regiónu a krajine;
- rozvíjal svoju národnú a kultúrnu identitu.

Táto téma je včlenená do predmetov : výtvarná, hudobná, literárna a etická výchova, pracovné vyučovanie ale aj dejepis, prírodoveda, vlastiveda a geografia. Cieľom zaradenia prierezovej témy do vyučovania je vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov. Edukačná činnosť je zameraná na to aby žiaci v rámci regionálnej výchovy poznali históriu a kultúru vlastnej obce, mesta – na funkčné využívanie historických regionálnych ukážok: môj rodný kraj – kraj, kde žijem; škola a jej okolie; moja trieda; obec, v ktorej žijem; čo sa mi v našom kraji najviac páči; čím sa pýši naša obec (príbehy o rodákoch, pamätne miesta, sochy a i.), história, (osídlenie), povesti, piesne, šport a kultúra, osobnosti, ale aj súčasnosť vo všetkých smeroch napr. ekonomika); jej flóru a faunu – význam ochrany prírody, lesa, vody, živočíchov – objavujeme Slovensko – objavovanie a spoznávanie prírodných krás a zaujímavostí Slovenska; povestami opradené pohoria – cestujeme po Slovensku – oboznámenie sa s časťami Slovenska formou výletu; povesti z veľkých a starých miest Slovenska; zvyky a tradície; ľudia v mojom okolí (aj o úcte k starším obyvateľom); pripomíname si našich predkov – vychádzať z rodinného prostredia – rodom rodiny, tradičné jedlá; stretnutia s pamätníkmi (starými rodičmi, známymi) na besedy; rozhovory so žiakmi o minulosti ich regiónu a pod. Vedieť sa orientovať v turisticky a historicky atraktívnych miestach Slovenska. Základom našej kultúrnej identity, ako aj zdrojom historického vedomia, patriotizmu a vzdelanosti, poznávania kultúrnej rozmanitosti, je tradičná ľudová kultúra – kultúra, ktorú vytvorili, ktorou žili a dodnes žijú najširšie vrstvy obyvateľstva – využitie danosti regiónu, návšteva ľudového majstra, dielne, výstavy – spoznávanie tradičných ľudových remesiel, ľudovomeleckých výrobkov regiónu, tradičné jedlá, vlastná tvorba (remeslá), spoznávanie staviteľských pamiatok v regióne, obci, poznatky využiť vo výtvarnom zobrazovaní; tvorba zbierky ľudovej hudobnej kultúry, jej prezentácia (piesne, zvyky regiónu, vlastná tvorba – spevník regiónu); poznávanie vyčítaniek, hádaniek, básní, ľudovej piesne, tanec, ľudové kroje (hudobný, pohybový, výtvarný prejav), príslovia, porekadiel, pranostiek, bájok, rozprávok: ľudových, autorských, povestí a pod. – skúmanie vlastnej kultúry, skúmať a objavovať vlastnú kultúru a spoznávať iné kultúry v oblasti ľudových tradícií.

Cieľom uplatňovania prierezovej témy Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke je prispieť k tomu, aby žiak:

- pochopil funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi na veku primeranej úrovni;
- osvojil si zásady, nadobudol spôsobilosti a praktické zručnosti bezpečného pohybu v cestnej premávke (chôdza, jazda na bicykli...);
- pochopil význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládol základné úlohy údržby bicykla;
- uvedomil si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky

Úlohou výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke v škole je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke - ako chodcov alebo cyklistov - pričom je potrebné mať

na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Učebnú činnosť realizujeme v prvom ročníku ZŠ prvý septembrový týždeň dvojdňovým kurzom dopravnej výchovy v objekte školy, na bezpečných komunikáciách v okolí školskej budovy a na dopravnom ihrisku. V rámci nižšieho sekundárneho vzdelávania je začlenená do obsahu vyučovacích predmetov - etická výchova, technika, telesná a športová výchova, geografia, biológia, fyzika, je tiež súčasťou kurzu Ochrana života a zdravia v rámci účelových cvičení a žiaci realizujú praktickú dopravnú výchovu na dopravnom ihrisku v Prešove.

Cieľom uplatňovania prierezovej témy Ochrana života a zdravia je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- rozpoznať nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel vhodne zareagovať v prípade potreby poskytnutia prvej pomoci;
- osvojil si základné činnosti súvisiace s pohybom a pobytom v prírode;
- rozvíjal svoju telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť v prírodných podmienkach.

Obsah učiva je predovšetkým orientovaný na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. Cieľom oblasti je formovať ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí, poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky, osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života, rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ prosociálneho citenia, formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií. Odbornú zložku učiva napĺňajú tematické celky s uvedeným obsahom :

- riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana,
- zdravotná príprava,
- pohyb a pobyt v prírode.

Ochrana života človeka a zdravia je začlenená hlavne do predmetov prírodoveda, biológia, etická výchova, občianska náuka. Jej súčasťou v oblasti ochrany zdravia je aj projekt zameraný na zdravý životný štýl.

V rámci nižšieho stredného vzdelávania majú prierezový charakter tieto témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Environmentálna výchova

Mediálna výchova

Multikultúrna výchova

Ochrana života a zdravia

Prierezové témy sú v iŠVP formulované prostredníctvom špecifických cieľov, ktoré má žiak postupne naplniť do konca stupňa vzdelávania. Tieto ciele sú uvedené v štátnom vzdelávacom programe v jednotlivých sekciách príslušných prierezových tém (strany 10 – 13):

Cieľom uplatňovania prierezovej témy Osobnostný a sociálny rozvoj je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- porozumel sebe a iným;
- optimálne usmerňoval vlastné správanie;
- osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce;
- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce;

- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;
- rešpektoval rôzne typy ľudí a ich názory a prístupy k riešeniu problémov.

Cieľom uplatňovania prierezovej témy Výchova k manželstvu a rodičovstvu je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva;
- osvojil zásady bezpečného správania a porozumel rizikám v oblasti sexuality;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Cieľom uplatňovania prierezovej témy Environmentálna výchova je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- rešpektoval základné pravidlá pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie;
- rozpoznal a vyhodnotil zmeny v prírode a vo svojom okolí;
- poznal možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia, podieľal sa na aktivitách (školy) smerujúcich k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia širšieho okolia (školy, obce...);
- získal informácie o zásahoch človeka do životného prostredia a vyhodnotil ich dôsledky v lokálnych a globálnych súvislostiach;
- rozlišoval technológie a výrobky šetrné k životnému prostrediu;
- šetrne sa správal k prírodným zdrojom;
- aktívne sa podieľal na eliminácii znečistenia životného prostredia.

Cieľom uplatňovania prierezovej témy Mediálna výchova je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- nadobudol základné technické zručnosti potrebné pre používanie médií a médiá využíval zmysluplne;
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- získal kritický odstup od mediálnych produktov a ich obsahov a rozpoznal mediálne spracovanú realitu;
- osvojil si zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov.

Cieľom uplatňovania prierezovej témy Multikultúrna výchova je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- spoznal rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry;
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí;
- mal možnosť spoznať naše kultúrne dedičstvo a rozvíjal tak svoju kultúrnu identitu.

Cieľom uplatňovania prierezovej témy Ochrana života a zdravia je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- rozpoznal nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- mal možnosť cieľavedome rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách;
- orientoval sa pri pohybe a pobyte v prírode.

Plán aktivít na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti

Prehlbovanie čitateľskej gramotnosti, vedie žiakov k porozumeniu a používaniu písaných textov, k uvažovaniu o nich pri dosahovaní osobných cieľov, rozvíjaní vlastných vedomostí a schopností. Čítanie s porozumením predstavuje integrálnu súčasť všetkých vyučovacích predmetov.

Naším cieľom pre nasledujúce obdobie bude nárast záujmu žiakov o čítanie, ich stimulácia k tvorivosti, k rozvoju prezentačných zručností, podnecovanie k vlastnej tvorbe. Vždy v každom projekte čítanie a diskusia k prečítanému, formulácia hlavných myšlienok, tvorba vhodného nápisu, interpretácia textu, prezentácia vlastného názoru, vyžitie poznatkov. Na rozvoj čitateľskej gramotnosti v tomto školskom roku budeme využívať :

- tradičné a netradičné formy na rozvoj čitateľskej gramotnosti,
- pravidelné návštevy školskej a obecnej knižnice,
- výstavky kníh s možnosťou ich zakúpenia,
- literárne súťaže a súťaže vo vlastnej tvorbe: Hviezdoslavov Kubín, starší čítajú mladším,

Tradičné formy na rozvoj čitateľskej gramotnosti:

- hlasné/tiché čítanie vzájomné čítanie v dvojiciach, v skupine, odpovede na otázky k textu, tvorba otázok k textu ak žiak vie, o čom čítal, vie vytvárať otázky, rozprávať jeden druhému o prečítanom, dramatizácia, exkurzie do školskej knižnice alebo do iných typov knižníc, autorské besedy so spisovateľmi nášho regiónu, tvorba vlastného leporela alebo knihy s cieľom rozvíjať fantáziu, predstavivosť a slovnú zásobu žiakov, literárne súťaže, výstavky kníh a iné.

Netradičné formy na rozvoj čitateľskej gramotnosti:

- čítajú rodinní príslušníci a známe osobnosti pre triedu, číta celá škola – naraz v určitý deň a určitý vymedzený čas – „Čítanie nie je nuda“, čítajú väčší menším – dramatizácia knihy, vytváranie zaujímavého obalu na knihu – tvorba, čo najpútavejšej obálky ku knihe, deň poézie – vyhľadávanie kníh v domácich knižniciach, čítanie a rozbor poézie na hodinách – nie súťaž, ale prehliadka najzaujímavejších básní v závere v knižnici, využitie celoročného školského čitateľského kútika.

Slovenský jazyk a literatúra

5. – 8. ročník

Aktivita

Výstup

Autorská rozprávka - Žiak vie charakterizovať autorskú rozprávku. Na základe získaných poznatkov o znakoch rozprávky dokáže vytvoriť vlastnú rozprávku na ľubovoľnú tému. Vybrané práce sa zverejnia na nástenkách, na webovom sídle školy.

Čítanie cez prestávku - Žiaci prinesú do triedy obľúbenú knihu. Následne z nej čítajú úryvok spolužiakom cez prestávku. Na vyučovacej hodine zo SJL spolu s vyučujúcim prebieha analýza vybranej ukážky. Žiak vie pracovať s textom, samostatne ho interpretovať a nacvičuje hlasné čítanie s porozumením.

Súčasná slovenská literatúra - Žiak pomocou IKT navštívi vybrané knižnice a kníhkupectvá. Urobí prieskum: zistí dostupnosť a počet diel súčasných slovenských autorov, prezentuje spolužiakom tvorbu zvoleného súčasného autora. Následne žiaci urobia výstup formou projektu na základe prečítaného diela - ústnou formou pred triedou.

Anglický jazyk

5.- 8.ročník

Detská literatúra (hodina čítania v angličtine pripravená staršími žiakmi) - Žiak vie používať slovnú zásobu získanú čítaním a počúvaním textu. Žiak si vytvára kladný vzťah k literatúre akéhokoľvek charakteru, používa slovnú zásobu z prečítaného textu.

Nemecký jazyk/Ruský jazyk

7. – 8. ročník

Zoznámenie sa s nemčinou, ruským jazykom - Žiak pomocou detských kníh získa základnú slovnú zásobu z NEJ/RUJ. Následne vytvorí malý obrázkový slovníček naučených slov, ktorý bude slúžiť pre mladšie ročníky.

Matematika

Informatika

5. – 8. ročník

Vyhľadávanie informácií prostredníctvom Google systémov, v elektronických médiách (noviny, audio, video) - Žiaci vedia posúdiť správnosť vyhladaných informácií (výstup vyhľadávania).

Fyzika

6. – 8. ročník

Slovné úlohy - Rozbor a pochopenie slovnej úlohy, určenie premenných, neznámych, zameranie slovnej úlohy.

Energetická hodnota potravín - Žiaci porovnávajú energetické hodnoty svojej sladkej desiaty s energetickými hodnotami ovocia a zeleniny.

Chémia

7. – 8. ročník

Vyjadrenie zloženia roztokov - Žiaci čítaním informácií na etiketách džúsov vypočítavajú množstvo rozpustenej látky a porovnávajú zloženie

Biológia

5. - 8. ročník

Voda a život - Žiak vyhľadá informácie o význame vody pre život na Zemi, ktoré následne demonštruje prostredníctvom vlastnoručne vyrobeného posteru doplneného obrazovou prílohou.

Liečivé rastliny - Žiak prostredníctvom atlasu liečivých rastlín dokáže v teréne identifikovať vybranú liečivú rastlinu, ktorú použije na výrobu herbárového listu.

Zdravý životný štýl - Žiak pri práci s textom vyhľadá a následne sumarizuje informácie o zásadách zdravej výživy, životného štýlu. Žiak zostaví pravidlá zdravého stravovania a potravinovú pyramídu.

Dejepis

5. – 8. ročník

Remeslá - kniha Zabudnuté remeslá Keď zlyhá komunikácia - Ako vojna zmenila Rondo Práca s pracovným zošitom dejepisu - podľa individuálnej témy - Pracou s textom - žiak sumarizuje základné charakteristiky starých remesiel. Dokáže ich porovnať so súčasťou dobou. Prostredníctvom čítania príbehu dokáže žiak pochopiť dôsledky vojen, rozlíšiť kladného a záporného hrdinu. Prostredníctvom krátkeho textu k danej téme dokáže žiak charakterizovať obdobie, opísať udalosť alebo osobnosť.

Pravek Práca s pracovným zošitom dejepisu - podľa individuálnej témy - Žiak dokáže zosumarizovať základné charakteristiky praveku na základe prečítanej knihy, je schopný predstaviť si život v danej dobe. Prostredníctvom krátkeho textu k danej téme dokáže charakterizovať obdobie, opísať udalosť alebo osobnosť

Zámorské objavy - práca s encyklopédiou - Na základe analýzy informácií pripraví žiaci projekt o zámorských objaviteľoch.

Geografia

5. - 8. ročník

Typy krajín na Zemi – biómy - Žiak na základe práce s textom a obrazovou prílohou vytvorí 3D model vybraného biómu na Zemi s následným popisom

Problémy v Afrike - Žiak vyhľadá a analyzuje informácie o aktuálnych problémoch v Afrike a následne ich prezentuje v podobe prezentácie.

Ochutnajme Európu – projekt - Žiak v rámci kooperatívneho vyučovania vyhľadá informácie venované zásadám stravovania a národnému jedlu vo vybranej krajine Európy, svoje zistenia prezentuje v podobe informačného posteru doplneného obrazovou prílohou, prípadne ochutnávkou príslušného pokrmu.

Občianska náuka

Moje mesto, moja obec - Žiak si vyhľadá a naštuduje informácie o svojom meste alebo obci a vytvorí informačnú brožúrku pre turistov. V triede sa zahráme na cestovnú kanceláriu a nahlas si v pozitívnom svetle odprezentujeme svoje mesto alebo obec.

Ľudské práva - Žiaci v malých skupinách čítajú dokumenty týkajúce sa ľudských práv. Následne si napíšu a prezentujú základné ľudské práva a povinnosti.

Technika/pracovné vyučovanie

Kótovanie - Žiaci vedia navrhnuť a následne prečítať základný technický dokument s technickými kótami.

Technický manuál - Žiaci dokážu na základe prečítania a jednoduchého vizuálu technického manuálu zhotoviť jednoduchý výrobok.

Technická dokumentácia - Žiaci dokážu prečítať a definovať základnú technickú dokumentáciu (technický výkres, základná elektrická schéma).

Hudobná výchova

Hudobné nástroje - projekt - Žiak vyhľadáva informácie o hudobných nástrojoch, vypracuje prezentáciu a predstaví ju ostatným spolužiakom.

Môj obľúbený hudobný interpret - Žiak vyhľadá informácie o hudobnom interpretovi, skupine a predstaví ho ostatným spolužiakom.

Storočiami hudby, aktívne počúvanie hudby - Žiaci spoznávajú jednotlivé hudobné obdobia a štýly, snažia sa vyhľadať podstatné informácie o nich, predstaviteľov, ich tvorbu. Prečítané informácie spracujú do projektu.

Výtvarná výchova

Podnety moderného a súčasného umenia - surrealizmus, kubizmus - Žiaci čítajú životopis slávnych maliarov tohto obdobia a pokúsia sa slovné popísať ich diela, následne výtvarne poskladať fantastickú kompozíciu.

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia - gotické umenie a architektúra - Žiaci si prečítajú z dejín umenia od Pijoana o typických znakoch gotického umenia a potom sa pokúsia výtvarne navrhnuť gotické rytierske brnenie alebo vitráž okna, alebo knižnú ilumináciu.

Tradície a podnety remesiel - Žiak číta o zaujímavých pamiatkach vo svojom regióne, príbehy o legendách regiónu, remeselných tradíciách a pokúsi sa ich výtvarne interpretovať.

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia - renesancia - Žiaci prečítajú z dejín umenia od Pijoana o typických znakoch renesančného umenia a potom sa pokúsia výtvarne navrhnuť renesančný odev, stavbu.

Telesná a športová výchova

Základy športových pravidiel, fair-play - Žiaci vedia na základe prečítania športových pravidiel analyzovať, ovládať základné pravidlá daných športov a dodržiavať zásady fair-play.

Obľúbený športovec - Žiaci si prinesú čitateľský materiál o svojom obľúbenom športovcovi. Dokážu ho charakterizovať a zaradiť k športu.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti . Prierezová téma spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme rozvíjať u žiakov - komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine, vytvoriť nejaký produkt. V tejto prierezovej téme je obsah zameraný na postupnosť jednotlivých krokov a metodológiu tvorby projektu, ktorú budú môcť využívať v ostatných predmetoch alebo aj v mimoškolskej činnosti

pri prezentácii školy. Žiaci sa naučia prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií. Prierezová téma sa prelína všetkými vyučovacími predmetmi. Všetci žiaci 4. a 9. ročníka v rámci ukončenia primárneho a nižšieho sekundárneho vzdelávania prezentujú formou projektu vybranú tému z ľubovoľného predmetu pred spolužiakmi, pedagógmi. Žiaci v iných ročníkoch spracúvajú prezentácie a prezentujú svoje práce spravidla pred kolektívom triedy na rôznych predmetoch v rozsahu podľa požiadaviek učiteľa. Každý učiteľ má vyčlenenú časovú dotáciu minimálne 3 hodiny na projektovú prácu v svojom predmete v každej triede.

Finančná gramotnosť – Zameranie finančnej gramotnosti na našej škole bude viesť k získavaniu zručností a rozvíjaniu stratégií pre život:

- využívaniu autentických materiálov – reklamných letákov, inzerátov, komerčných ponúk,
- precvičovaniu čítania s porozumením uplatnením rôznych metód podporujúcich čítanie s porozumením (podvojný denník, I.N.S.E.R.T., čítanie s predvídaním...),
- vyhľadávanie varovných signálov klamlivých ponúk (drobné písmo, neprehľadnosť zmluvy...),
- rozvíjaniu stratégie smerujúcej k informovanému rozhodovaniu podľa zásady „produkty, služby a inštitúcie sa menia, zručnosti ostávajú (vybrať najvýhodnejší úver pre modelovú rodinu s istými parametrami),
- sledovať vývoj niektorých produktov alebo služieb v čase, porovnávať podobné produkty a služby, z ktorých žiaci vyberajú tie najvýhodnejšie pre danú situáciu.

Ciele finančnej gramotnosti

Žiak by mal získať schopnosť:

- prostredníctvom definovania osobných životných potrieb dôjsť k poznaniu možností ako tieto potreby uspokojiť a získať určitú životnú úroveň,
- rozpoznať možnosti/nástroje hospodárskeho zabezpečenia rozpočtu domácnosti,
- porovnať skúsenosti získané na modelovom hospodárení so svojimi reálnymi skúsenosťami z osobného života,
- orientovať sa v systéme existencie, obehu a ochrany peňazí, logicky a kriticky myslieť,
- argumentovať a komunikovať a spolupracovať pri riešení problému,
- tvoriť jednoduché hypotézy a skúmať ich pravdivosť,
- čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla,
- schopnosť pracovať s návodmi a tvoriť ich,
- používať IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií,
- umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému, rozvíjanie zručností žiakov súvisiacich s procesom učenia sa, s aktivitou na vyučovaní, s racionálnym a samostatným prístupom k učeniu sa, podporením a k upevňovaniu kladných morálnych a vôľových vlastností žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá seba výchova a sebaovládanie, dôvera vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh.

Metódy a formy práce

Vyučovanie finančnej gramotnosti má svoje špecifiká a odlišnosti. Práve preto tu môžeme uplatňovať najrôznejšie inovatívne metódy vyučovania, ktoré ocenia nielen žiaci, ale i učelia. Metódy sami osebe sú použiteľné i pre iné predmety. Je potrebné však počítať s tým, že vyžadujú dlhšiu a väčšiu prípravu. Niektoré dokonca vyžadujú skúsenosti a umenie improvizácie. Odmenou za prácu navyše však bude väčšia radosť z učenia, jednoduchšie zapamätávanie si, zvýšená interaktivita na hodinách a praktické precvičenie preberaného učiva.

Metódy vyučovania:

Názornosť. Poskytované informácie by mali byť názorné, dobre viditeľné a mali by sa opierať o vedomosti žiakov. To platí pre písanie na tabuľu, pre vytváranie prezentácií, výučbových schém a podobne. **Jednoduchosť.** Jednotlivé témy by mali nadväzovať na znalosti, resp. skúsenosti žiakov. Pojmy používané vo vyučovaní by mali žiaci poznať a mali by rozumieť ich významu. **Aktivita žiakov.** Žiaci by mali na hodinách sami aktívne vystupovať, skúšať si uvádzané situácie, diskutovať a podobne. **Tempo hodiny.** Hodina by mala byť dynamická, ale s ohľadom na porozumenie preberaných súvislostí. To platí ako pre celú triedu, tak i pre jednotlivcov. **Zmysluplnosť.** Žiaci by mali vidieť zmysel v tom, čo sa učia. Mali by si uvedomovať, prečo je finančná gramotnosť dôležitá. **Využitelnosť.** Využitelnosť sa týka najmä informácií, ktoré žiaci v rámci finančnej gramotnosti získavajú. Tieto informácie by mali byť prakticky využiteľné, čo súčasne vedie k lepšiemu zapamätaniu. **Dôležitosť.** Nie všetky informácie sú pre žiakov dôležité. Preto by sa mali naučiť rozpoznávať, ktoré informácie by si vo vlastnom záujme mali osvojiť. Finančné vzdelávanie je orientované na rozvíjanie zručností pre uplatnenie v živote, a preto by malo byť s každodenným životom úzko previazané. Je vhodné pripraviť také aktivity, ktoré umožňujú relatívne autentický zážitok finančnej situácie a ktoré vedú k osvojeniu stratégií zodpovedného rozhodovania. **Heuristická metóda** býva často charakterizovaná ako metóda učenia objavovaním. Žiakom sa nepredkladajú hotové fakty alebo výsledky, ale sú podnecovaní, aby sami hľadali riešenia. **Situačné metódy** majú veľmi blízko k životnej realite. Ich podstatou je riešenie istej problémovej situácie, ktorá je zrkadlom skutočnej udalosti. Žiaci potom používajú svoje vedomosti a zručnosti, pracujú s informačnými zdrojmi, ale zohľadňujú aj svoje skúsenosti, názory a postoje. Spoločne diskutujú o možných riešeniach, hľadajú ich výhody a nevýhody a rozhodujú sa, ktoré riešenie je za daných podmienok najlepšie. **Dôležitá je podpora žiackeho objavovania a samostatného riešenia problémových situácií.**

Dávať žiakom kreatívne problémové otázky a úlohy, ktoré sa ich bezprostredne dotýkajú. Napr. Porovnať tri ponuky telefónnych programov vhodných pre žiakov. Vybrať najvýhodnejšiu ponuku a svoj výber zdôvodniť. Nepredkladať žiakom k osvojeniu hotové riešenia, podporovať aktívne objavovanie efektívnych stratégií. Napr. Žiakom predložiť nevyrovnaný rodinný rozpočet. Úlohou je nájsť problém a predložiť niekoľko možností riešenia. Viest' žiakov k poznaniu, že každý problém má viacero možných riešení, ktoré sú ovplyvnené okolnosťami konkrétnej situácie, napr. finančnou situáciou celej rodiny, zamestnaním. **Postaviť finančné vzdelávanie na zručnostiach potrebných pre praktický život.** Zamerať sa na finančné situácie spojené s chodom domácnosti, napr. rodinný rozpočet, plánovanie dovolenky, plánovanie štúdia detí, poistenie auta. Pracovať s príkladmi, ktoré sú blízke bežnému životu žiakov. Presunúť vyučovanie zo školských lavíc do reálneho prostredia, napr. do banky, do zmenárne, do obchodu, kde je možné porovnávať ceny rôznych balení výrobkov alebo výhodnosť nákupu, príp. marketingové triky. **Prekonať izolovanosť vyučovacích predmetov** Predkladať žiakom také problémy, ktoré vyžadujú uplatnenie vedomostí, zručností a schopností z viacerých predmetov. V reálnom živote sa tiež veci nedejú izolovane, napr. nakupovanie nie je len o matematike, ale premietajú sa doň aj psychologické, sociálne a právne aspekty. Pokúsiť sa v rámci nejakej aktivity alebo projektu integrovať vzdelávací obsah niekoľkých predmetov. **Vyučovať finančnú gramotnosť prostredníctvom IKT.** Využívať vo výučbe počítače, mobilné telefóny, interaktívne tabule, tablety. Neobmedzovať sa na individuálnu prácu, IKT je možné efektívne využívať i pri skupinovej práci. **Viest' žiakov k využívaniu on-line finančných kalkulačiek.** Zoznámiť žiakov s možnosťami i rizikami on-line finančných kalkulačiek. Pripraviť pre žiakov úlohy, pri ktorých musia využiť on-line finančné kalkulačky (napr. prepočet kurzu pri výmene peňazí, výpočet výšky čistej mzdy, výpočet výšky splátky pri úvere). Skúsiť so žiakmi porovnávať spracovanie úlohy a jej výsledky pomocou tradičných výpočtov a prostredníctvom on-line finančných kalkulačiek.

Zpracovanie a aplikácia tém finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov pre prvý stupeň základnej školy : obsahujú osnovy a TPU učiteľa

Zpracovanie a aplikácia tém finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov pre druhý stupeň základnej školy : obsahuje samostatný dokument, ktorý je prílohou ŠkVP

Finančné vzdelávanie na druhom stupni základnej školy plynulo nadväzuje na finančné vzdelávanie na prvom stupni základnej školy.

Slovenský jazyk a literatúra

Diskusia – argument, diskusný príspevok

E-mail

Plagát, inzerát, reklama

Polemika

Úradný list – objednávka, reklamácia, sťažnosť, žiadosť

Vlastný názor

Poštový peňažný poukaz

Matematika

Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10 000

Počtové výkony s prirodzenými číslami

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Počtové výkony s desatinnými číslami

Percentá (vrátane jednoduchého úročenia)

Počtové výkony s celými číslami

Pravdepodobnosť, štatistika

Riešenie lineárnych rovníc a nerovníc

Grafické znázorňovanie závislostí

Štatistika

Informatika

Informácie okolo nás – vytvorenie plagátu, prezentácie

Komunikácia prostredníctvom IKT – vyhľadávanie informácií

Informačná spoločnosť – počítačová kriminalita, legálnosť programov, autorské práva

Fyzika

Iné zdroje energie

Geografia

Austrália

Amerika

Afrika

Ázia

Slovensko

V každom regióne je možné zamerať sa na bohatstvo a chudobu, rozdiely medzi regiónmi, environmentálne problémy.

Občianska náuka

Moja škola

Štát a právo

Trestné právo

Ekonomický život v spoločnosti (vrátane rozširujúceho učiva)

Etická výchova

Ekonomické hodnoty a etika

Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre

Pozitívne vzory v každodennom živote

Masmediálne vplyvy

Dobré meno a pravda ako etické hodnoty

Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine

Vzťah k chorým, starým, postihnutým ľuďom

III Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia - ciele vnútroškolskej kontroly

Tento systém je prepracovaný v Harmonograme kontrolnej činnosti . Hodnotenie pedagogických zamestnancov je spracované podľa §52 Zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podľa pracovného poriadku.

Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia zameriavame na 3 oblasti:

1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom je hodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami. Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Prednosť dávame pozitívnemu vyjadrovaniu a hodnoteniu.

Vedomosti, schopnosti a zručnosti žiakov budú klasifikované známku aj slovné hodnotené. Slovné hodnotenie na rozdiel od klasifikácie známkami umožňuje predovšetkým podať dieťaťu spätnú väzbu o dosiahnutých osobných pokrokoch pri osvojovaní konkrétnych vedomostí, schopností a zručností bez porovnávania s ostatnými žiakmi. Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov vychádzame z aktuálnych metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu: Metodických pokynov č. 22/2011 z 1. mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Okrem sumatívnych výsledkov sa zameriavame na rozpracovanie normatívneho hodnotenia výsledkov žiakov formou jeho hodnotiaceho portfólia, ktoré bude predstavovať materiály rôzneho druhu dokumentujúce stav jeho vedomostí, schopností, spôsobilostí a zručností.

Základné pravidlá pre použitie klasifikácie:

Klasifikácia je jednou z foriem hodnotenia, ktorej výsledky sa vyjadrujú v jednotlivých vyučovacích predmetoch určenými piatimi stupňami. Znamka z vyučovacieho predmetu nezahŕňa hodnotenie žiakovho správania. Klasifikuje sa len prebrané a precvičené učivo. Žiaci majú možnosť a dostatok času k naučeniu, precvičeniu a zažitiu učebnej látky. Učiteľ vyvážene hodnotí, premieta do klasifikácie a hodnotenia vedomostí, schopností, spôsobilostí a zručností žiaka postup, prácu s informáciami, úroveň komunikácie a tvorivosti žiaka. Učiteľ nerozdeľuje žiakov na úspešných a neúspešných. Pri klasifikácii používa učiteľ päť klasifikačných stupňov. Písomné práce žiakov vyučujúci predmetov odkladajú alebo ich má žiak vo svojom portfóliu Všetky písomné práce u včas oznámené, aby mal žiak dostatok času na ich prípravu. Tradičné ústne skúšanie môže byť nahradené efektívnejším spôsobom zisťovania vedomostí a schopností žiakov. Významným prvkom procesu učenia je práca s chybou. Žiaci majú právo robiť chyby , uvedomenie si chyby je príležitosť naučiť sa to lepšie.

Základné pravidlá pre použitie slovného hodnotenia:

Slovné hodnotenie je jednou z foriem hodnotenia, ktorého výsledky v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa vyjadrujú slovné štyrmi stupňami.

Slovné hodnotenie je zamerané predovšetkým na poskytovanie spätnej väzby o priebehu a výsledkoch činnosti žiaka. Žiak dostáva tiež informácie o tom, akým spôsobom môže dosiahnuť lepšie výsledky v problémových oblastiach.

Učiteľ hodnotí osobný pokrok žiaka, porovnáva jeho aktuálny výkon s predchádzajúcimi výsledkami práce.

Hodnotenie je vždy adresné a osobne sa obracia k tomu, komu je určené – k žiakovi.

Ďalšie zásady na hodnotenie prospechu a správania:

- byť otvorený k deťom aj rodičom, stanoviť a vysvetliť jasné kritériá pre hodnotenie,
- pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so ŠVVP berieme do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon,
- hodnotiť individuálny pokrok bez porovnávania s ostatnými
- vnútorným poriadkom školy je určené, za akých podmienok môže žiak dostať výchovné opatrenia – pochvaly aj pokarhania.

Pri hodnotení žiakov sa tiež používa metóda portfólia, to znamená priebežné zhromažďovanie ukážok toho, čo dieťa zvládlo. Sú súčasťou rozhovorov s rodičmi o vzdelávaní ich detí. Návrh na obsah hodnotiaceho portfólia žiaka :

Povinné práce :

- vybrané písomné práce z jednotlivých predmetov,
- protokoly z praktických cvičení,

Voliteľné práce a dokumenty – vychádzajú z obsahu vzdelávania v jednotlivých ročníkoch: projekty, výtvarné práce, spracovanie ľubovoľnej témy ako súčasť zapojenia sa do súťaže, diplomy, čestné uznania, príspevky do časopisov, fotografie zo školských akcií, kronika triedy, Atlas rastlín a pod.

Celkové hodnotenie žiaka prvého ročníka základnej školy sa na konci prvého polroka a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje:

- prospel (a),
- neprospel (a).

Celkové hodnotenie žiaka druhého ročníka až deviateho ročníka základnej školy sa na konci prvého polroka a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje:

- a) prospel (a) s vyznamenaním,
- b) prospel (a) veľmi dobre,
- c) prospel (a),
- d) neprospel(a).

Žiak prospel s vyznamenaním, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nemá prospech horší ako chválitebný, priemerný stupeň prospechu z povinných vyučovacích predmetov nemá horší ako 1,5 a jeho správanie je veľmi dobré; ak pri slovnom hodnotení ani v jednom vyučovacom predmete nedosiahol horšie hodnotenie ako „dosiahol dobré výsledky“ a jeho správanie je veľmi dobré.

Žiak prospel veľmi dobre, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nemá stupeň prospechu horší ako dobrý, priemerný stupeň prospechu z povinných predmetov nemá horší ako 2,0 a jeho správanie je veľmi dobré; ak pri slovnom hodnotení ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nedosiahol horšie hodnotenie ako „dosiahol uspokojivé výsledky“ a jeho správanie je veľmi dobré.

Žiak prospel, ak nemá stupeň prospechu nedostatočný ani v jednom povinnom vyučovacom predmete; ak pri slovnom hodnotení ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nebol hodnotený ako „dosiahol neuspokojivé výsledky“.

Žiak neprospel, ak má z niektorého povinného vyučovacieho predmetu aj po opravnej skúške stupeň nedostatočný, ak pri slovnom hodnotení z niektorého povinného vyučovacieho predmetu aj po opravnej skúške bol hodnotený ako „dosiahol neuspokojivé výsledky“.

Správanie žiaka sa klasifikuje týmito stupňami:

1	– veľmi dobré,
2	– uspokojivé,
3	– menej uspokojivé,
4	– neuspokojivé.

Stupeň 1 (veľmi dobré)

Žiak dodržiava pravidlá správania a ustanovenia školského poriadku a len ojedinele sa dopúšťa menej závažných previnení.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Žiak porušuje jednotlivé pravidlá školského poriadku, je prístupný výchovnému pôsobeniu a usiluje sa svoje chyby napraviť.

Stupeň 3 (menej uspokojivé)

Žiak závažne porušuje pravidlá správania a školský poriadok alebo sa dopúšťa ďalších previnení.

Stupeň 4 (neuspokojivé)

Žiak sústavne porušuje pravidlá správania a školský poriadok, zámerne narúša korektné vzťahy medzi spolužiakmi a závažnými previneniami ohrozuje ostatných žiakov a zamestnancov školy.

Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole

1. Pri určení metód a foriem hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením sa učiteľ riadi odporúčaniami poradenského zariadenia rezortu školstva.
2. Pri hodnotení učebných výsledkov učiteľ rešpektuje psychický a fyzický a zdravotný stav žiaka, druh a stupeň zdravotného znevýhodnenia, ak má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete.
3. Učiteľ posudzuje učebné výsledky žiaka objektívne a primerane náročne, pričom prihliada aj na jeho vynaložené úsilie, svedomitosť, individuálne schopnosti, záujmy a na predpoklady jeho ďalšieho vzdelávania po ukončení povinnej školskej dochádzky. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka kladie dôraz na jeho individuálne schopnosti, ktoré sú základom jeho pracovnej a sociálnej integrácie.
4. U žiaka so zdravotným znevýhodnením, ktorý má výrazné rozdiely vo výkonoch v ústnej a písomnej skúške, sa pri skúšaní uprednostňuje forma, ktorá je pre neho výhodnejšia, a ktorá predstavuje východisko pre hodnotenie jeho učebných výsledkov.
5. Žiakovi s narušenými komunikačnými schopnosťami (chybami a poruchami reči a vývinovými poruchami učenia), žiakovi so sluchovým postihnutím a žiakovi s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami zabezpečí učiteľ pri ústnej odpovedi také podmienky, aby neutrpel psychickú ujmu. Učiteľ v konkrétnych prípadoch zváži, či uprednostní písomnú, praktickú alebo ústnu formu odpovede.
6. Žiak s diagnózou zajakavosť môže byť ústne skúšaný a na obsah jeho výpovede môžu byť kladené rovnaké nároky ako u ostatných žiakov, ak nemá písomné odporúčanie poradenského zariadenia rezortu školstva o vylúčení ústneho skúšania. Formálna stránka odpovede sa nehodnotí. Zajakavému žiakovi je potrebné poskytnúť viac času na odpoveď a taktne o tom poučiť aj spolužiakov.
7. Pri skúšaní žiaka so sluchovým alebo zrakovým postihnutím učiteľ dbá, aby správne a jednoznačne porozumel zadaným otázkam a úlohám.
8. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka s narušenými komunikačnými schopnosťami alebo so sluchovým postihnutím sa hodnotia predovšetkým vecné poznatky a praktické zručnosti, nie úroveň jazykového prejavu.

9. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka so zrakovým postihnutím učiteľ uprednostňuje ústnu odpoveď pred písomnou prácou.
  10. Úroveň čítania sa hodnotí individuálne, s ohľadom na druh a stupeň zdravotného znevýhodnenia žiaka.
  11. Žiak s vývinovými poruchami učenia (dyslexia, dysgrafia, dysortografia) môže písať diktát, alebo byť skúšaný písomnou formou len za podmienky, že bol vopred pripravený špeciálnymi metodickými postupmi na vyučovaní. Diktát žiaka s vývinovými poruchami učenia učiteľ nehodnotí známkami, ale sloвне, vyčísli počet chýb a pri hodnotení spolupracuje so žiakom.
  12. Ak žiak so sluchovým postihnutím píše diktát, nehodnotí sa známkou, ale sloвне a pri hodnotení učiteľ spolupracuje so žiakom.
  13. Grafický prejav žiaka s takým zdravotným znevýhodnením, ktoré má vplyv na jeho úroveň (napr. písanie, výtvarný prejav), sa priebežne ani súhrnne nehodnotí známkou.
  14. Estetická stránka grafického prejavu žiaka so zrakovým postihnutím, ktorý používa bežné písmo, sa nehodnotí.
  15. U žiaka so zrakovým postihnutím, ktorý používa bežné písmo, učiteľ pri dlhotrvajúcich písomných skúškach počíta s primeranou, individuálne stanovenou dobou zrakového odpočinku. Dĺžka zrakového zaťaženia pri práci s hľadáním do blízka vychádza z odporúčania poradenského zariadenia rezortu školstva.
  16. U žiaka so zrakovým postihnutím, ktorý používa Braillovo písmo, učiteľ pri všetkých druhoch písomných skúšok počíta s časovou rezervou potrebnou na obsluhu špeciálnych pomôcok.
  17. Žiak so zdravotným znevýhodnením, ktorý sa rýchlo unaví, musí mať možnosť pri písomnej skúške pracovať individuálnym tempom, prípadne krátko relaxovať.
  18. Ak v správaní zdravotne znevýhodneného žiaka a žiaka s chronickými ochoreniami (napr. diabetes, choroby srdca, onkologické, neurologické ochorenia, porúrazové stavy a pod.) učiteľ pozoruje prejavy (ako napr. impulzivnosť, precitlivosť, podráždenosť, poruchy pozornosti, únava a pod.), ktoré môžu byť dôsledkom postihnutia alebo chronického ochorenia, toto zohľadňuje pri jeho hodnotení.
  19. Učiteľ primerane dlhé obdobie nehodnotí žiaka s chronickým ochorením, žiaka zdravotne oslabeného, alebo po dlhodobom ochorení, ak ešte nemohol byť adekvátne pripravený a jeho výkon bol výrazne nižší ako zvyčajne. Tento žiak môže byť bežným spôsobom hodnotený, až keď sa doučí učebnú látku podľa individuálneho programu.
  20. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka, ktorý sa vrátil do kmeňovej školy zo školy pri zdravotníckom zariadení, učiteľ kmeňovej školy rešpektuje hodnotenie učiteľa školy pri zdravotníckom zariadení, v tých vyučovacích predmetoch, z ktorých bol hodnotený.
  21. Žiak so zdravotným znevýhodnením, ktorý plní ciele učebných osnov v predmetoch cudzí jazyk, telesná výchova, výtvarná výchova, hudobná výchova a pracovné vyučovanie v rozsahu primeranom svojim predpokladom, sa jeho učebné výsledky hodnotia s ohľadom na druh a stupeň zdravotného znevýhodnenia.
  22. Žiak, ktorý vzhľadom na druh a stupeň svojho znevýhodnenia nemôže v celku plniť učebné osnovy základnej školy v niektorých alebo všetkých predmetoch a postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu, jeho učebné výsledky sa priebežne aj súhrnne na vysvedčení hodnotia podľa individuálnych kritérií. Na vysvedčení v doložke, alebo v rámci súhrnného slovného hodnotenia triedny učiteľ uvedie, v ktorých predmetoch žiak postupoval podľa individuálneho učebného programu.
  23. Pri polročnom a koncoročnom hodnotení zdravotne znevýhodneného žiaka sa používa rovnaké tlačivo vysvedčenia ako pre ostatných žiakov.
- Metodický pokyn upravuje postup hodnotenia a klasifikácie prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím, ktorý sa uplatňuje v procese výchovy a vzdelávania v súlade so

zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhláškou č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách.

Zásady hodnotenia

Hodnotenie žiaka je nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu, ktoré má informatívnu, motivačnú a korekčnú funkciu.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Žiak a jeho zákonný zástupca má právo dozvedieť sa spôsob a výsledok hodnotenia.

Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou, slovným hodnotením, kombináciou klasifikácie a slovného hodnotenia alebo slovným komentárom bez vyjadrenia stupňov. O spôsobe hodnotenia rozhodne riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade.

Klasifikácia je jednou z foriem hodnotenia, ktorej výsledky sa vyjadrujú v jednotlivých vyučovacích predmetoch určenými piatimi stupňami.

Slovné hodnotenie je jednou z foriem hodnotenia, ktorého výsledky v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa vyjadrujú slovné štyrmi stupňami.

Kombinácia klasifikácie a slovného hodnotenia je forma hodnotenia, pri ktorej sa výsledky niektorých vyučovacích predmetov vyjadrujú stupňom klasifikácie a niektoré sa vyjadrujú slovné.

Slovný komentár o dosiahnutých vzdelávacích výsledkoch bez vyjadrenia stupňov je stručné, výstižné vyjadrenie dosiahnutej úrovne vzdelávania žiaka k očakávaným výstupom v jednotlivých vyučovacích predmetoch, v ktorom učiteľ zhodnotí klady a citlivo poukáže na nedostatky práce žiaka, jeho správania.

Žiakov so stredným, ťažkým a hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sa odporúča hodnotiť formou slovného komentára.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a celkové hodnotenie:

priebežné hodnotenie sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a má hlavne motivačný charakter, učiteľ zohľadňuje vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliada na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť, celkové hodnotenie žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa uskutočňuje na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov v danom vyučovacom predmete.

V procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje práva dieťaťa a humánne sa správa voči žiakovi. Predmetom hodnotenia a klasifikácie sú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacích predmetoch v súlade s požiadavkami vymedzenými obsahom vzdelávania, osvojené kľúčové kompetencie vymedzené v príslušnom vzdelávacom programe,¹⁾ usilovnosť, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku. Hodnotenie slúži ako prostriedok pozitívnej podpory zdravého rozvoja osobnosti žiaka.

Pri hodnotení výsledkov práce žiaka sa postupuje v súlade s: výchovno-vzdelávacími požiadavkami vzdelávacích programov, požiadavkami na rozvoj kľúčových kompetencií obsahom vzdelávania vymedzeným v príslušných vzdelávacích programoch pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Získavanie podkladov na hodnotenie

Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získava učiteľ:

sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,

sústavným sledovaním výkonov žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,

---

¹⁾ Podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 13 ods. 1 písm. a).

rôznymi druhmi skúšok (písomné, ústne, grafické, praktické, pohybové), analýzou výsledkov rôznych činností žiaka s osobitným zameraním na manuálnu zručnosť a na celkovú vyspelosť,

konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami, podľa potreby s odbornými zamestnancami centra špeciálno-pedagogického poradenstva, so všeobecným lekárom pre deti a dorast,

rozhovormi so žiakom a zákonným zástupcom žiaka.

Žiak je z vyučovacieho predmetu skúšaný ústne, písomne alebo prakticky, najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. U žiaka so stredným, ťažkým a hlbokým stupňom mentálneho postihnutia formu skúšania určí učiteľ vzhľadom na individuálne možnosti a schopnosti žiaka. Učiteľ oznamuje žiakovi výsledok každého hodnotenia a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov. Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď a tak, aby žiak hodnoteniu porozumel. Výsledky hodnotenia písomných a grafických prác a praktických činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 3 dní.

Písomné práce a ďalšie druhy skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok. Pravidelným rozvrhnutím hodnotiacich činností zabráni preťažovaniu žiaka. Písomné práce archivuje do konca príslušného školského roka.

Termín na vykonanie písomnej skúšky, ktorá má trvať viac ako 25 minút, prekonzultuje učiteľ s triednym učiteľom, ktorý koordinuje plán skúšania. V jednom dni môže žiak robiť len jednu skúšku uvedeného charakteru. U žiaka so stredným, ťažkým a hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sa takáto písomná skúška nevykonáva.

Učiteľ vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka.

Podkladom pre celkové hodnotenie vyučovacieho predmetu sú:

známky alebo slovné hodnotenie za ústne odpovede,

známky alebo slovné hodnotenie za písomné práce, grafické práce, praktické práce, pohybové činnosti,

Prospech žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa klasifikuje týmito stupňami:

- 1 – výborný
- 2 – chválitebný
- 3 – dobrý,
- 4 – dostatočný,
- 5 – nedostatočný.

Stupeň 1 (výborný)

Žiak má v presnosti a úplnosti požadovaných poznatkov, faktov a pojmov určených obsahom vzdelávania, a vo vzťahu medzi nimi nepodstatné medzery. Pri vykonávaní požadovaných rozumových a motorických činností prejavuje niekedy drobné nepresnosti, chyby vie s učiteľovou pomocou korigovať. Osvojené poznatky a zručnosti aplikuje pri riešení teoretických a praktických úloh niekedy s menšími chybami. Uplatňuje poznatky a hodnotí javy a zákonitosti podľa podnetov učiteľa. Jeho myslenie je v celku správne, ale pomalšie. Ústny a písomný prejav je pomerne správny a výstižný, grafický prejav je úhladný a estetický. Kvalita výsledkov jeho činnosti je občas narušená nedostatkami. Žiak je schopný pracovať po predchádzajúcom návode učiteľa.

Stupeň 2 (chválitebný)

Žiak má v presnosti a úplnosti požadovaných poznatkov, faktov, pojmov určených obsahom vzdelávania, a vo vzťahoch medzi nimi ojedinelé podstatnejšie medzery. Pri vykonávaní požadovaných rozumových a motorických činností prejavuje nepresnosti, ktoré dokáže s pomocou učiteľa korigovať. Osvojené poznatky a zručnosti aplikuje pri riešení teoretických a praktických úloh s menšími chybami. Pri využívaní poznatkov na výklad a hodnotenie javov je menej samostatný a potrebuje vedenie učiteľa. Jeho myslenie vykazuje

drobné nepresnosti. Ústny a písomný prejav má zvyčajne nedostatky v správnosti a presnosti, grafický prejav je menej estetický. Kvalita výsledkov jeho činnosti je narušená nedostatkami. Žiak je po predchádzajúcom návode učiteľa schopný s menšími ťažkosťami samostatne pracovať.

Stupeň 3 (dobrý)

Žiak má v presnosti a úplnosti požadovaných poznatkov, faktov, pojmov určených obsahom vzdelávania, a vo vzťahoch medzi nimi závažné medzery. Pri vykonávaní požadovaných rozumových a motorických činností prejavuje často nepresnosti. Na výklad a hodnotenie javov dokáže svoje vedomosti uplatniť obmedzene a len s pomocou učiteľa. Niekedy prejavuje aj väčšie nedostatky v myslení. Ústny aj písomný prejav žiaka je slabý, grafický prejav je často menej estetický. Kvalita výsledkov jeho činnosti je narušená značnými nedostatkami. Žiak je schopný samostatne pracovať pod občasným dohľadom učiteľa.

Stupeň 4 (dostatočný)

Žiak má v presnosti a úplnosti požadovaných poznatkov, faktov, pojmov určených v obsahu vzdelávania, a vo vzťahoch medzi nimi mnoho závažných nedostatkov. Pri vykonávaní požadovaných rozumových a motorických činností prejavuje mnoho značných nepresností. Na výklad a hodnotenie javov dokáže svoje vedomosti uplatniť veľmi obmedzene a len za stálej pomoci učiteľa. Má často väčšie nedostatky v myslení. Ústny aj písomný prejav žiaka je veľmi slabý, grafický prejav nie je estetický. Kvalita výsledkov jeho činnosti je narušená veľkými nedostatkami. Žiak je schopný pracovať iba pod trvalým dohľadom učiteľa.

Stupeň 5 (nedostatočný)

Žiak si učivo určené v obsahu vzdelávania neosvojil. Trvalo má veľmi podstatné nedostatky vo vykonávaní požadovaných rozumových a motorických činností. Medzerovité a nepresné osvojenie vedomostí a zručností žiaka nestačí na riešenie teoretických a praktických úloh. Pri výklade a hodnotení javov nedokáže uplatniť svoje vedomosti ani za pomoci učiteľa. Trvalo má výrazné nedostatky v myslení. Jeho ústny a písomný prejav je celkom nevyhovujúci. Aj grafický prejav je na veľmi nízkej úrovni. Žiak nie je schopný uspokojivo pracovať ani pod trvalým dohľadom učiteľa.

Prospech z jednotlivých vyučovacích predmetov sa na vysvedčení pre prípravný, prvý až desiaty ročník vo variante B môže hodnotiť *slovné stupňami*:

- a) dosiahol veľmi dobré výsledky,
- b) dosiahol dobré výsledky,
- c) dosiahol uspokojivé výsledky,
- d) dosiahol neuspokojivé výsledky.

Stupeň „dosiahol veľmi dobré výsledky“

Žiak je prevažne aktívny a samostatný. Ovláda poznatky, pojmy a niektoré zákonitosti určené obsahom vzdelávania. Využíva a rozvíja svoje osobné predpoklady v individuálnych a kolektívnych prejavoch. Jeho ústny a písomný prejav je prevažne správny a výstižný. Grafický prejav je estetický. Žiak aplikuje osvojené vedomosti, zručnosti a návyky v nových úlohách. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je veľmi dobrá.

Stupeň „dosiahol dobré výsledky“

Žiak je menej aktívny, snaží sa byť samostatný, prevažne ovláda poznatky a pojmy určené obsahom vzdelávania. Iba čiastočne využíva svoje schopnosti v individuálnom a kolektívnom prejave. Jeho ústny aj písomný prejav je menej presný, menej výstižný. Grafický prejav je estetický, bez väčších nepresností. Vedomosti a zručnosti aplikuje s čiastočnou pomocou učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je dobrá.

Stupeň „dosiahol uspokojivé výsledky“

Žiak je prevažne pasívny. Poznatky a pojmy určené obsahom vzdelávania ovláda iba čiastočne. Grafický prejav je málo estetický. Jeho ústny a písomný prejav má v správnosti a výstižnosti nedostatky. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov, potrebuje usmernenie svojej práce a pomoc učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je uspokojivá.

Stupeň „dosiahol neuspokojivé výsledky“

Žiak je v činnosti pasívny a nesamostatný. Neosvojil si poznatky a pojmy určené obsahom vzdelávania, nedokáže ich využívať. Jeho ústny a písomný prejav má v správnosti a výstižnosti podstatné nedostatky, grafický prejav je na nízkej úrovni. Úlohy rieši s častými a závažnými chybami. Žiak nedokáže uspokojivo pracovať, svoje minimálne vedomosti a zručnosti aplikuje len pomocou učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je neuspokojivá.

Prospech z jednotlivých vyučovacích predmetov sa na vysvedčení pre prípravný, prvý až desiaty ročník vo variante C môže hodnotiť slovné stupňami:

- a) dosiahol veľmi dobré výsledky,
- b) dosiahol dobré výsledky,
- c) dosiahol uspokojivé výsledky,
- d) dosiahol neuspokojivé výsledky

Stupeň „dosiahol veľmi dobré výsledky“

Žiak je prevažne aktívny, čiastočne samostatný. Ovláda poznatky a pojmy určené obsahom vzdelávania. Využíva a čiastočne rozvíja svoje osobné predpoklady v individuálnych a kolektívnych prejavoch. Jeho ústny, písomný a grafický prejav je adekvátny stupňu postihnutia. Žiak aplikuje osvojené poznatky v nových úlohách s čiastočnou pomocou učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je veľmi dobrá.

Stupeň „dosiahol dobré výsledky“

Žiak je menej aktívny, snaží sa byť samostatný, prevažne ovláda poznatky a pojmy určené obsahom vzdelávania. Iba čiastočne využíva svoje schopnosti v individuálnom a kolektívnom prejave. Jeho ústny, písomný a grafický prejav dosahuje dobré výsledky vzhľadom na stupeň postihnutia. Získané poznatky a zručnosti aplikuje v úlohách s pomocou učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je dobrá.

Stupeň „dosiahol uspokojivé výsledky“

Žiak je prevažne pasívny. Poznatky a pojmy určené obsahom vzdelávania ovláda iba čiastočne. Jeho ústny, písomný a grafický prejav vykazuje uspokojivé výsledky vzhľadom na stupeň postihnutia. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov, potrebuje usmernenie svojej práce a pomoc učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je uspokojivá.

Stupeň „dosiahol neuspokojivé výsledky“

Žiak je v činnosti pasívny a nesamostatný. Neosvojil si poznatky a pojmy požadované obsahom vzdelávania. Svoje minimálne vedomosti a zručnosti aplikuje len pomocou učiteľa.

Jeho ústny, písomný a grafický prejav je neuspokojivý aj s prihliadnutím na stupeň postihnutia. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je neuspokojivá.

Správanie žiaka sa klasifikuje týmito stupňami:

- 1 – veľmi dobré,
- 2 – uspokojivé,
- 3 – menej uspokojivé,
- 4 – neuspokojivé.

Stupeň 1 (veľmi dobré)

Žiak dodržiava pravidlá správania a školský poriadok a len ojedinele sa dopúšťa menej závažných previnení.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Žiak porušuje jednotlivé pravidlá správania a školského poriadku, je prístupný výchovnému pôsobeniu a usiluje sa svoje chyby napraviť.

Stupeň 3 (menej uspokojivé)

Žiak závažne porušuje pravidlá správania a školský poriadok alebo sa dopúšťa ďalších previnení.

Stupeň 4 (neuspokojivé)

Žiak sústavne porušuje pravidlá správania a školský poriadok, zámerne narúša korektné vzťahy medzi spolužiakmi a závažnými previneniami ohrozuje ostatných žiakov a zamestnancov školy.

Celkové hodnotenie žiaka sa vo všetkých ročníkoch na konci prvého polroka a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje:

prospel (a),

neprospel (a).

Prípady zaostávania prospechu žiakov a nedostatky v ich správaní prerokúva pedagogická rada v prvom polroku spravidla do 15. novembra a v druhom polroku do 15. apríla. V prípade mimoriadneho zhoršenia prospechu alebo správania žiaka bezprostredne preukázateľným spôsobom o tejto skutočnosti informuje zákonného zástupcu žiaka triedny učiteľ

Pedagogická rada zameraná na hodnotenie žiakov za prvý polrok sa uskutoční najskôr 22. januára a za druhý polrok sa uskutoční najskôr 21. júna príslušného školského roka.

Poskytovanie informácií rodičom

Triedni učitelia informujú rodičov :

- o výchovno-vzdelávacích výsledkoch,
- o živote triedy a triedneho kolektívu,
- o pravidlách pre hodnotenie a klasifikáciu žiakov.

Rodičia dostávajú informácie formou triednych aktívov, formou žiackych knižiek, osobným pohovorom.

2. Hodnotenie zamestnancov

Hodnotenie zamestnancov podáva celkovú charakteristiku o súčasnom stave, vývoji a perspektívach zamestnancov V našej škole používame tieto druhy hodnotenia:

Priebežné hodnotenie zamestnancov

Tento druh hodnotenia používame v každodennej pedagogickej praxi. Podáva okamžitú spätnú väzbu o pracovnej činnosti pedagógov, momentálny stav činnosti školy a plnenie jej cieľov. Používané metódy a formy sú uvedené v úvode tejto kapitoly.

Hodnotenia sa uskutočňujú:

- počas osobných rozhovorov kontrolujúceho a kontrolovaného,
- na pedagogických radách,
- na zasadnutiach MZ a PK,
- na zasadnutiach školskej rady, na rodičovských schôdzach,
- v tlači, na verejnosti.

Komplexné hodnotenie zamestnancov

Komplexné hodnotenie vykonávame predovšetkým v súvislosti s ohodnotením náročnosti ich práce a dlhodobu dosahovaných pracovných výsledkov v súvislosti s pridelovaním osobných príplatkov a jednorazových odmien zvyčajne na konci školského alebo kalendárneho roka, . Na komplexné hodnotenie máme spracované Kritériá na udeľovanie osobných príplatkov, odmien a náhradného voľna, ktoré sú súčasťou Vnútorého platového predpisu. Stanovili sme si za cieľ :

Vytvárať optimálne podmienky na zabezpečenie plynulého a kvalitného výchovno–vzdelávacieho procesu.

Hodnotiť výchovno–vzdelávací proces formou plánovaných a operatívnych hospitácií.

Zisťovať/zabezpečovať objektivnosť hodnotenia a klasifikácie žiakov a diferencovaný prístup.

Zisťovať/zabezpečovať dodržiavanie metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov a objektivnosť hodnotenia.

Zisťovať/zabezpečovať dodržiavanie učebných osnov, vzdelávacích štandardov, časovo – tematických plánov.

Zisťovať/zabezpečovať úroveň osvojovania si kľúčových kompetencií, využívanie aktivizujúcich metód a foriem práce učiteľmi.

Delegovať kompetencie na pedagógov, práca metodických orgánov (funkčnosť, efektívnosť).

Prehľad o odbornej a metodologickej pripravenosti učiteľov.

Dodržiavanie pracovnej disciplíny – poriadkov (organizačného, pracovného, vnútorného, rokovacieho).

Tvorba školských projektov.

Správne vedenie pedagogickej dokumentácie.

Dodržiavanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygienických opatrení (vedenie dokumentácie, frekvencia úrazov a ich hlavné príčiny, prijaté opatrenia a kontrola ich plnenia).

Získať prehľad o adaptácii žiakov 1. a 5. ročníka na podmienky školy.

Formy a prostriedky vnútroškolskej kontroly:

Priama hospitačná činnosť na vyučovacích hodinách, plnenie cieľov v jednotlivých predmetoch, využívanie IKT vo vyučovacom procese, využívanie aktivizujúcich metód a foriem práce, príprava na výchovnovzdelávací proces.

Kontrola plnenia učebných osnov jednotlivých predmetov.

Kontrola predpísaných žiackych písomných prác.

Riaditeľské previerky, kontrola úrovne osvojených vedomostí žiakov.

Starostlivosť o slabo prospievajúcich žiakov a nepospievajúcich žiakov, nadaných a talentovaných žiakov (súťaže, olympiády, individuálna starostlivosť), o žiakov so špeciálnymi potrebami.

Kontrola pedagogickej dokumentácie (úroveň jej vedenia, vecnosť a správnosť zápisov)

Kontrola žiakov a učiteľov v rešpektovaní psycho - hygienických požiadaviek, pitný režim, a pod.

Dodržiavanie rozvrhu hodín a prestávok.

Rozbor žiackych písomných prác.

Účasť na zasadnutiach metodických združení, predmetových komisií, pedagogických sekcií.

Kontrola interiéru a areálu školy, kontrola dodržiavania zásad BOZ a PO.

Kontrola pedagogického dozoru nad žiakmi, dochádzky.

Riadené rozhovory so žiakmi, rodičmi, učiteľmi, externými zamestnancami a ostatnými zamestnancami školy

3. Hodnotenie školy (evalvácia)

Evalvácia školy má predovšetkým dva ciele:

1. **Vonkajší** - poskytovať verejnosti dostatočné a hodnoverné informácie o naplnení cieľov, ktoré si škola stanovila, najmä v koncepčnom zámere rozvoja školy, školskom vzdelávacom programe a ich realnosť a stupeň dôležitosti.

2. **Vnútorň** – zameranú na hodnotenie procesov prebiehajúcich vo vnútri školy, efektívnosť jej jednotlivých činností, metód a foriem práce učiteľov, riadenia a pod.. Ciele formuluje sama škola na základe požiadaviek, ktoré vyplývajú z jej potrieb, sama ju realizuje na základe interne prijatých kritérií vlastnými zamestnancami, formuluje návrhy ďalších opatrení na zlepšenie práce, ktoré vyplynuli z dôkladnej znalosti podstaty problémov, ich príčinných súvislostí a vývojových trendov.

Procesy evalvácie uskutočňujeme na úrovni :

Riadenia školy v oblastiach:

- strategické zámery a plán rozvoja školy,

- realizácia základných pedagogických dokumentov a vedenie dokumentácie školy,
- pedagogické riadenie školy,
- kontrolný systém školy,
- informačný systém školy.

Produktivita učiteľov :

- Výchovno – vzdelávací proces a výsledky školy,
- Edukačné prostredie školy,

Nástroje na zisťovanie úrovne sú uvedené v Pláne kontrolnej činnosti školy na príslušný školský rok, v zápisniciach MZ, PK, analýza úspešnosti žiakov na súťažiach a olympiádach, výsledky štátnych monitoringov. Na základe týchto zistení sme zostavili SWOT analýzu ako východiskový stav pre zvyšovanie kvality školy. Smerodajným kritériom je spokojnosť žiakov, rodičov a zamestnancov. Podstata je v klasifikácii a hodnotení jednotlivých faktorov ovplyvňujúcich kvalitu školy. Analýza vychádza z predpokladu, že škola dosiahne úspech maximalizáciou predností a možností a minimalizáciou nedostatkov a ohrození.

Hodnotenie školy – autoevalúácia

Oblasti autoevalúcie	Ciele a kritéria autoevalúcie	Nástroje	Časový rozvrh autoevalvačných činností	Poznámky
vzdelávací program	mapovanie realizácie	pozorovanie, hospitácia	priebežne	
podmienky vzdelávania	úroveň riadenia školy	porady vedenia, PR, spolupráca s Radou školy, hodnotenie pozitív a negatív	na pedagogických radách	
	priestorové a materiálne podmienky školy	pozorovanie, požiadavky učiteľov a rodičov	priebežne	
	klíma školy	spolupráca so žiackou samosprávou a rodičmi, za sadnutia PR a vedenia školy	na pedagogických radách	
	začleňovanie a podpora žiakov	hospitácie, komunikácia medzi učiteľmi, vychovávateľkami, výchovnou poradkyňou, psychológom, špec. pedag.	priebežne	
priebeh vzdelávania (učiteľ)	podpora dosahovania vzdelávacích cieľov	hospitácie, prezentácia prác	na pedagogických radách	
	rozvoj stratégií učenia	hospitácie	priebežne	
	rozvoj osobnostných a sociálnych zručností	hospitácie, riadený rozhovor s učiteľmi, žiakmi, dotazník žiakom	priebežne	
	rozvoj	hospitácie,	priebežne	

	praktických zručností a návykov	žiacke práce		
výsledky vzdelávania (žiak)	dosahovanie vzdelávacích výsledkov	rozhovor, hospitácia, rozbor žiackych výkonov	priebežne	
	prejavy stratégií učenia	hospitácie, žiacke práce	priebežne	
	prejavy osobnostných a sociálnych zručností	hospitácia, pozorovanie	priebežne	
	prejavy praktických zručností, návykov	hospitácia, pozorovanie	priebežne	
	testovanie žiakov	zadávanie testov	podľa sledovaných javov	
		ankety, spolupráca s Radou školy, so zriaďovateľom	pedagogická rada, zasadnutie Rady školy	

SWOT analýza

S Silné stránky	/strengths/	W Slabé stránky	/ weaknesses /
1. Dobré zloženie pedagogického zboru – kvalifikovaný pedagogický zbor. školský špeciálny pedagóg, školský psychológ, sociálny pracovník, asistent učiteľa.		1. Slabá motivácia žiakov na niektorých predmetoch	
2. Učitelia, ktorí sa snažia na sebe pracovať a ďalej sa vzdelávať, zapájanie sa učiteľov do ďalšieho vzdelávania		2. Prístup niektorých pedagógov k žiakom	
3. Zodpovedný a kreatívny kolektív		3. Problémoví žiaci, ktorým sa nechce učiť a nemajú dostatočnú podporu v rodine, nepravidelná dochádzka problémových žiakov	
4. Škola má vynikajúcu dopravnú polohu a príjemné prostredie		4. Ekonomické fungovanie školy – nedostatočná finančná podpora štátu	
5. Spolupráca so sociálnymi pracovníkmi, školskou psychologičkou, školskou špeciálnu pedagogičkou pri práci so žiakmi zo znevýhodneného prostredia, ŠVVP.		5. Nízky záujem rodičov z marginalizovaných skupín o ďalšie vzdelávanie detí.	
6. Realizácia preventívnych programov		6. Nízky záujem a slabá vytrvalosť žiakov pri manuálnej činnosti.	
7. Dobrá pripravenosť žiakov na testovanie, prijímacie pohovory na stredné školy		7. Fyzikálne prostredie školy – nedostatočné priestory, neustále opravy starých budov. fyzicky a morálne opotrebované počítače	
8. Využívané vzdelávacie poukazy na realizáciu krúžkovej činnosti – mimoškolské činnosti		8. Absencia laboratórií – fyzikálneho, chemického,	
9. Vybavenie počítačovej a interaktívnej učebne – používanie IKT		9. Obmedzený priestor pre funkciu školskej knižnice	
10. Nárast počtu žiakov do 1. a 0. ročníkov			
11. Vybavenie miestností pre práce v kuchynke, prácami pre domácnosť, pestovateľskými prácami a prácami v dielni			
12. Organizovanie lyžiarskeho a plaveckého výcviku pre žiakov, školy v prírode, exkurzií – formovanie zdravého životného štýlu			

13. Výučba cudzích jazykov : ANJ,NEJ,RUJ, možnosť spolupráce s anglickými lektormi	
O Príležitosti	T Hrozby
1. Zapájanie sa do projektov , možnosť využitia európskych štrukturálnych fondov	1. Postavenie učiteľa na škole, nízke finančné ohodnotenie, zvyšovanie veku odchodu do dôchodku
2. Nadobudnuté vedomosti a zručnosti vedieť využívať v následnom prepojení v jednotlivých predmetoch, skvalitniť komunikačné zručnosti žiakov a ich tvorivé myslenie v praktických činnostiach, pripraviť žiakov na pracovné činnosti, duálne vzdelávanie na stredných školách	2. Neprimeraná záťaž , hrozba vyhorenia, preplnené učebné osnovy, málo možností prehlbovať získané poznatky a zručnosti.
3. Poskytovať žiakom aktivity na spájanie teórie s praxou a tým pomôcť pri výbere povolania	3. Zvyšovanie rizík ohrozenia bezpečnosti učiteľa a jeho postavenia v spoločnosti s množiacimi sa útokmi pri nezvládanej agresivite žiakov
4. Prezentácia školy v médiách, dôsledná aplikácia legislatívnych dokumentov v praxi, školský zákon, zákon o pedagogických zamestnancoch a o odborných zamestnancoch	4. Neustála migrácia rodičov žiakov a ich detí počas školského roka
5. Spolupráca s OcÚ Svinia, Kojatice, Lažany, PZ Jarovnice,	5. Krátky čas na realizáciu zmien týkajúcich sa reforiem v školstve. Neustála zmena legislatívy.
6. Spolupracovať, hľadať cestu k rodičom žiakov s marginalizovaných rómskych osád	6. Negatívny vplyv sociálno-patologických javov na správanie a hodnoty detí a mládeže, najmä v regiónoch s vysokým podielom sociálne znevýhodneného obyvateľstva
7. Využívať prácu sociálneho pracovníka na bližšiu spoluprácu rodič-škola-učiteľ	
8. Zvyšovanie spolupráce s Radou rodičov a prizývať ich na rôzne školské akcie	

Inovovaný školský vzdelávací program na školský rok 2019/2020 bol prerokovaný a schválený Pedagogickou radou ZŠ s MŠ Záhradnícka 83/19, 082 32 Svinia, vo Svinej dňa 2.9.2019.

Vo Svinej 2.9.2019

Mgr. Richard Jurčišín
Riaditeľ školy

Vyjadrenie Rady školy predložené dňa 10.9.2019

Súhlasím s obsahom :